

HABİTAT III

YENİ KENTSEL GÜNDEMİN İLK TASLAĞI

6 Mayıs 2016

(Bu doküman yazım hataları kontrolünden geçmemiştir)

YENİ KENTSEL GÜNDEM

Önsöz

Tarihte ilk kez insanların yarısından fazlası kentsel alanlarda yaşamaktadır. 2050'ye gelindiğinde bu oran neredeyse %70'e ulaşacak ve şehirleşmeyi 21. yüzyılın en dikkat çekici dönüşüm trendlerinden biri haline getirirken bir yandan da sosyal, iktisadi, siyasi, kültürel ve çevresel sorunları ve fırsatları da daha yoğun bir biçimde hissedilir hale getirecektir.

1976'da Vancouver'da düzenlenen birinci Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansından bu yana, gecekondularda yaşayanlar ve yoksulluk içindekiler de dahil olmak üzere milyonlarca şehirlinin yaşam kalitesinde çok ciddi iyileşmeler gözlemledik. Yine de şehirleşmenin olumlu boyutlarını ve sürdürülebilir kalkınmaya potansiyel katkılarını anlama ve değerlendirme noktasında halen kat edeceğimiz önemli bir mesafe var.

Şehirleşme kalkınmanın bir sonucu olmaktan öte, kalkınmanın arkasındaki önemli bir güç olarak dikkat çekiyor. Kentler yoksulluk, sosyal eşitsizlikler ve iklim değişikliği gibi küresel sorunlarla mücadelede kilit rol oynuyor. Dünyanın GSYİH'sinin %80'inden fazlasının şehirlerde üretildiği bir tabloda şehirleşme iyi yönetilirse, eşitsizlikleri gidermek, üretkenliği artırmak, istihdam yaratmayı, sosyal refahı, vatandaş katılımını, inovasyonu ve yeni fikirlerin ortaya çıkışını teşvik etmek suretiyle doğayla uyum içinde sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeye katkıda bulunabilir. Kentler bölgesel, ulusal ve hatta küresel ağlar içinde birbirleriyle bağlantılı bir yapı arz etmektedir. Kentlerden ve diğer insan yerleşimlerinden oluşan güçlü ulusal sistemler dengeli bir bölgesel kalkınmanın merkezinde yer alır.

Sürdürülebilir kalkınma mücadelesi kentlerde kazanılacak ya da kaybedilecektir. 2050'ye gelindiğinde sırf kentlerde yaşayan nüfus bile bugünün toplam dünya nüfusunun üzerinde olacak ve konut sağlama, altyapı, temel hizmetler ve istihdam başta olmak üzere çeşitli boyutlarda ciddi sürdürülebilirlik sorunlarını ortaya koyacaktır. Şehirlerin ve insan yerleşimlerinin planlanması, geliştirilmesi, yönetim ve idaresi konusunda radikal bir paradigma değişimine ihtiyaç vardır. Bugün alacağımız kararlar ortak kentsel geleceğimizi şekillendirecektir.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri de dahil olmak üzere Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi 2030'un tarihi bir biçimde kabulü, Paris İklim Değişikliği Anlaşması, Afet Riski Azaltımına Yönelik Sendai Çerçeve Anlaşması 2015-2030, Küçük Adalardaki Gelişmekte Olan Ülkelerin Hızlandırılmış Eylem Yöntemleri (SAMOA) Planı, En Az Gelişmiş Ülkeler Kategorisine Yönelik İstanbul Eylem Planı ve diğer çok taraflı süreçler sonrasında, taahhütlerimizi etkin ve etkili bir biçimde uygulamaya geçirme ihtiyacını tümüyle dikkate alıyoruz. Yeni Kent Gündemi sürdürülebilir kalkınmayı küresel, bölgesel, ulusal, ulus-altı ve yerel düzeylerde entegrasyon ve koordinasyon içerisinde hayata geçirmenin ilk adımıdır. Uygulama için eyleme yönelik bir yol haritasının hazırlanması suretiyle Yeni Kent Gündemi, Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi 2030'un gerçekleştirilmesini, özellikle de 11. Hedef olan şehirlerin ve insan yerleşimlerinin kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir yerler halini almasının sağlanmasını ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri genelinde diğer hedeflerin başarılmasını teşvik edecektir.

1996'da Habitat Gündemi şehirler ve insan yerleşimlerinde yaşam kalitesini artırmak üzere bir ortaklık eylem planı çağrısında bulunmuştur. Yeni Kent Gündemi, tüm aktörleri bir araya getiren yenilikçi ve iddialı işbirliği çerçeveleri içerisinde bugüne kadar sağlanan kazanımların değerlendirilmesi, yoksulluğun ele alınması ve yeni ve henüz başlangıç aşamalarındaki sorunların tespit edilmesi ve ele alınması suretiyle sürdürülebilir kentsel gelişime yönelik yenilenen siyasi iradeyi güvence altına alacaktır. Artık kentler ve kentsel alanlardan oluşan güçlü ulusal sistemler oluşturmak, yatırımlar için daha geniş kapsamlı bir finansman zemini oluşturmak ve daha dengeli bölgesel kalkınmayı teşvik etmek üzere küresel, bölgesel, ulusal, ulus-altı ve yerel düzeylerde yönetimler arasında stratejik ortaklıklar kurmanın vaktidir. Yerel ve ulus-altı düzeydeki idareler toplumlarımızın güvenliği, emniyeti, geçim kaynakları ve refahını sağlamada önemli bir rol oynamaktadır.

Yeni Kent Gündemi, öz, eyleme yönelik, geleceğe bakan, evrensel ve mekansal açıdan bütünleştirici bir unsur olmayı, kendine has küresel açıdan evrim içindeki trendleri, bölgeye has nitelikleri ve dönüştürücü potansiyeli fark edebilmeyi ve geniş bir yelpazeden olgu ve bağlamları, kültürleri, kentsel yerleşimleri ve insan yerleşimlerinin tarihi coğrafyalarını dikkate alırken genel geçer yaklaşım arayışlarına girmekten de kaçınmayı amaçlar.

Şehirler insanların oluşturduğu yapılar olup içinde yaşayanların herkes için insan haklarına tam saygının söz konusu olduğu bir ortamda barış ve refah içinde, sağlıklı ve özgür yaşamlarını sürdürebilmelerini mümkün kılmayı

amaçladığımız yerlerdir. Bu yerlerde, halk olarak bizler cinsiyet eşitliğini sağlamayı, kadınlar ve genç kızların önünü açmayı, yoksulluğu azaltmayı, istihdam yaratmayı ve adilane refah sağlamayı amaçlarız. Kent sakinleri olan bizler için dünyamızın ve tabii kaynaklarının uzun vadede korunmasını sağlayacak bir biçimde kaynakları ve alanları paylaşma kararlılığını gösterme fırsatı sunar. İnsan yerleşimleri hem bireyler olarak hem de topluca hak ve sorumluluklarımızı belirleyen insan ruhunun yansımasıdır.

HERKES İÇİN ŞEHİRLER KONULU QUITO DEKLARASYONU

1. Devlet ve Hükümet Başkanları, bakanlar ve temsilciler olarak bizler, 17-20 Ekim 2016'da Ekvador'un Quito kentinde, bölgesel ve yerel makamların, sivil toplum örgütlerinin, özel sektörün, teknik ve akademik camianın, başlıca gruplar ve diğer önemli paydaşların da tam katılımıyla, yoksulluğu ortadan kaldırmak, kapsayıcı büyümeyi teşvik etmek ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla yönelik önemli bir araç olarak şehirler ve insan yerleşimlerinden yararlanan Yeni Kentsel Gündemi kabul etmek üzere Birleşmiş Milletler Konut ve Sürdürülebilir Kentsel Gelişim Konferansında (Habitat III) bir araya gelmiş bulunuyoruz.
2. 1996 Habitat Gündemi ve Milenyum Kalkınma Hedeflerinin yarım kalmış işinden hareketle ve 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemiyle bağlantı kurarak bu gündemi destekler mahiyette, bu Yeni Kentsel Gündem, toplumların, sosyal etkileşimlerin, iktisadi faaliyetlerin ve çevre üzerindeki etkilerin gittikçe kentlere odaklanmasının ışığında sürdürülebilir şehirleşmeye olan küresel bağlılığı canlandırmaktadır.
3. Kentsel gelişimi planlama, geliştirme ve yönetme bağlamında bir paradigma değişimine bağlı hareket ediyor ve bunu tüm Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin gerçekleştirilmesinde elzem bir araç olarak görüyoruz. Dahası, farklı kentsel alanların özel şartları arasında farklılıklar olsa da, Yeni Kentsel Gündemin kapsamı açısından evrensel olduğunu, küresel, bölgesel, ulusal, ulus-altı ve yerel düzeylerde öncelik ve eylemleri belirlediğini, tüm ülkelerdeki paydaşların uzun vadeli ve halkı merkez alan bir vizyon içerisinde, tek başlarına ya da birlikte bunları ihtiyaçlarına uyarlayabileceğini teyit ederiz. Ayrıca, şehirlerimizi ve insan yerleşimlerini sosyal bağlılığı geliştiren, inovasyon ve istihdamı canlandıran ve çevre açısından sürdürülebilirliği sağlayan bir biçimde kapsayıcı ve etkili bir yaklaşımla yenilemek ve planlamak için yerel makamlar ve topluluklarla birlikte çalışma kararlılığımızı da bir kez daha vurguluyoruz.
4. Bazı ülkelerde Şehir Hakkı olarak da tanımlanan ve mevcut hakların paylaşılan sistematiğini derleyen, bugünkü ve gelecek nesillerdeki tüm kentlilerin yüksek kaliteli bir yaşam için elzem olan ortak fayda mahiyetindeki adil, kapsayıcı ve sürdürülebilir şehirlerde yaşamasını, böyle şehirleri kullanması ve oluşturmasını sağlamayı amaçlayan herkes için şehirler konseptinin gerçekleştirilmesine katkıda bulunmayı taahhüt ederiz.

Vizyonumuz

5. Vizyonumuzdaki şehirler ve insan yerleşimleri;
 - (a) İnsanı merkeze koyar ve altyapı ve hizmetlerin sağlanması da ötesinde bir yaşam kalitesi anlayışı sergiler.
 - (b) Gerek daimi, gerekse geçici tüm sakinlerine Birleşmiş Milletler Anlaşmasının ilkeleri ve uluslararası hukukun ilgili hükümleri uyarınca eşit hak ve fırsatların tanındığı, her türlü ayrımcılıktan uzak ve kapsayıcı ortamlardır.
 - (c) Kentin ve arazinin sosyal işlevini yerine getirir; kamu malları ve hizmetlerine, geçim kaynaklarına ve makul işlere herkes için eşitlikçi erişim sağlar; kolektif bir perspektiften tanımlanan kamu yararına öncelik verir.
 - (d) Yeterli konut hakkını savunur, korur ve tam ve ilerlemeye dönük bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlar.
 - (e) Kaliteli ve erişilebilir kamusal alanlara ve kültürel çeşitliliğe öncelik verir; sosyal etkileşimleri ve siyasal katılımı geliştirir; sosyo-kültürel dışavurumu teşvik eder; çeşitliliği kucaklar ve tüm sakinlerinin ihtiyaçlarını karşılarken bir yandan da güvenlik ve sosyal bağlılığı güçlendirir.
 - (f) Tabii tehlikelere ve insan faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan sorunlara karşı dayanıklıdır; ekosistemleri, doğal habitatları ve biyolojik çeşitliliği korur ve el üstünde tutar; küresel çevresel etkisini ve karbon ayak izini küçültür.
 - (g) Tüm sakinleri arasında bir aidiyet ve sahiplenme duygusunu katılımcı bir yaklaşımla oluşturur; sivil toplum katılımını sağlar; kentsel politika ve planların geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve bütçelendirilmesine katılımı teşvik eder; etkinlik, şeffaflık ve hesap verebilirliği tahkim eder.
 - (h) Özellikle karar-alma süreçlerine katılım, eşit iş olanakları ve eşit ücretlendirme yoluyla kadınların önündeki engelleri kaldırır.
 - (i) İşlevlerini ve sorumluluklarını yerine getirebilir; gerek kayıtlı, gerekse kayıt dışı sektörlerde yerel ekonominin

üretkenliğini canlandırarak gelecekteki büyüme olanaklarını ve sorunlarını karşılamaya hazır ve nazırdır.

- (j) Kent ekonomisinde dönüşüm sağlar ve yüksek üretkenlik ve katma-değerli faaliyetler yaratır.
- (k) İnsanları, yerleri ve ekonomik fırsatları birbirine bağlayan sürdürülebilir kentsel mobilite sistemlerine ilişkin planlama ve yatırımları teşvik eder.
- (l) İdari sınırlarının da ötesinde bölgesel işlevlerini yerine getirir; bölge içinde ve bölgeler arasında dengeli sürdürülebilir kalkınma sağlamak amacıyla kentle kırsal arasındaki bağlantıları, farklı ölçeklerdeki kentler ve kasabalar arasında sektörler arası kaynakların ve işbirliğinin yönetimini teşvik eder; ve ihtiyaç duyulan kapasiteyi sürekli olarak geliştirebilecek mekanizmalara erişim sağlar.

Dönüştürücü taahhütler

6. Aşağıdaki önde gelen üç kılavuz ilkeyi yansıtan Yeni Kentsel Gündeme bağlılığımızı taahhüt ederiz:
 - (a) Kimseyi geride bırakmayarak, kentsel bağlamda eşitlikçiliği sağlamak ve herkese fiziksel ve sosyal altyapıya eşitlikçi erişim sunmak suretiyle yoksulluğu ortadan kaldırmak; kültür, çeşitlilik ve güvenliği tanıyıp değerlendiren katılımı mümkün kılmak ve yaşanabilirliği ve yaşam kalitesini geliştirmek.
 - (b) Herkes için sürdürülebilir ve kapsayıcı kentsel refah ve olanaklar sağlamak; şehirleşmenin bir araya gelmeyle bağlantılı faydalarının bir araya getirilmesi sürecini geliştirirken arazi spekülasyonunu önlemek; adil ve eşitlikçi istihdam yaratmaya, üretkenliğe, rekabetçiliğe, çeşitliliğe ve inovasyona sürdürülebilir ekonomik kalkınma üzerinden ulaşmak.
 - (c) Ekolojik nitelikli ve dayanıklı şehirler ve insan yerleşimlerini ortaya koymak; sürdürülebilir tüketim ve üretim şekillerini geliştirmek; ekosistemleri ve biyolojik çeşitliliği korumak ve değer vermek; kentsel sistemlerin fiziksel, ekonomik ve sosyal şoklara ve strese karşı dayanıklılığını artırırken iklim değişikliğinin etkisine uyum sağlamak ve bu etkiyi azaltmak.

Etkin Uygulama: Kentsel Paradigma Değişimi

7. Bölgesel, ulusal, ulus-altı ve yerel düzeylerde kentsel politikaların, yasal çerçevelerin, stratejilerin ve eylemlerin, şehirler ve insan yerleşimlerinin planlanma, inşa etme, yönetilme, idare edilme şekillerini değiştiren ve sürdürülebilir kentleşmenin istihdam yaratmaya ve sürdürülebilir kalkınmaya katkısını dikkate alan bir dönüşümüne yönelik çağrıda bulunuyoruz. Dönüşüme yönelik taahhütleri gerçekleştirmeyi sağlayacak değişimin üç ayağı şunlardır:
 - (a) Paydaşların ve yerel ve ulus-altı düzeydeki idarelerin ulusal hükümetlerle stratejik ortak olarak hareket ettiği ve güçlü bir ulusal kentler sisteminin yanında ulusal kalkınma hedeflerini destekler mahiyette dengeli bir bölgesel kalkınmayı da sağlayan yenilenmiş bir *yerel-ulusal ortaklık*. Sürekli araştırma ve değerlendirme çalışmalarıyla ortaya konan ve gözden geçirilen arazi ve konut politikaları da dahil olmak üzere, şehirleşme, demografi ve ulusal kalkınmanın genel süreci arasındaki bağlantıyı kurabilecek olan *ulusal kent politikaları*. Yerindenlik ve yerel öz-yönetimin tanınması ilkelerini esas alan ve kentsel yönetim ve idareyi sorumluluk paylaşımı ve yerel makamların yanı sıra sivil toplumun da etkili katkıları ile şeffaf ve hesap verebilirliği öne çıkaran bir yapıda güçlendiren *etkili adem-i merkeziyetçilik*.
 - (b) Hızlı şehirleşme ve sürdürülebilirlik sorunlarına yanıt verebilen etkin bir mekanizma olarak işleyen, kent-kır bağlantılarını ve sektörler arası bağlantıları kent-kır sürekliliğini aşar biçimde idari sınırların ötesinde tahkim eden *stratejik ve bütünleşik kentsel ve bölgesel planlama ve yönetim*. Mekânsal gelişme, bütünleşik ve katılımcı planlama üzerinden karma, bağlantılı ve kompakt şehirler ve insan yerleşimlerini öne çıkarmalıdır.
 - (c) Yerel yönetimlerin finansmanını ve yerel mali sistemlerin güçlendirilmesini sağlayan, tüm paydaşların parçası olduğu bir süreçte üretkenliği, rekabet gücünü, özel sektörle ortaklıkların optimizasyonunu, kapasite gelişimini, bilgi transferini ve güvenilir kentsel veriler ve analizleri ön plana çıkaran *yenilikçi ve etkili bir finansman çerçevesi ve diğer uygulama yolları*.

Kabul ve uygulama çağırısı

8. Yeni Kentsel Gündemin 2015'te kalkınma alanında alınmış daha önce eşi benzeri görülmemiş kararlarımızın sentezi ve uygulamasını yansıttığını vurgulamak isteriz. Özellikle 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemini ve Quito'daki taahhütlerimiz üzerinden elde etmeye çalışmamız gereken sonuçları ortaya koyan İklim Değişikliği konusundaki Paris Anlaşmasını burada bir kez daha anmak istiyoruz.
9. Yeni Kentsel Gündemi 1976'da Kanada'nın Vancouver kentinde gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı (Habitat I) ve 1996'da Türkiye'nin İstanbul kentinde gerçekleştirilen ikinci Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı (Habitat II) çıktılarında yansımaları bulan taahhüt, hedef ve emeller üzerine kuruyoruz.
10. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı (Rio+20) sonuç belgesi olan "İstediğimiz Gelecek" metnini, Küçük Adalardaki Gelişmekte Olan Ülkelerin Hızlandırılmış Eylem Yöntemleri (SAMOA) Planını, Afet Riski Azaltımına Yönelik Sendai Çerçeve Anlaşması 2015-2030'i, Kalkınmanın Finansmanına İlişkin Üçüncü Uluslararası Konferansın Addis Ababa Eylem Gündemini anıyoruz.
11. Birleşmiş Milletler Anlaşmasının amaç ve ilkelerini, uluslararası hukuka ve ilkelerine ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesine tam bir saygı içerisinde tekrar vurguluyoruz.
12. Tüm ülkelerin, özellikle de Afrika ülkeleri, en az gelişmiş ülkeler grubu, denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkeler ve Küçük Adalardaki Gelişmekte Olan Ülkeler de dahil olmak üzere gelişmekte olan ülkelerin, ayrıca orta gelir grubundaki ülkelerin, yabancı ülkelerin işgali altındaki ülke ve bölgelerin, çatışma süreçlerinde ve çatışma sonrası dönemde yaşayan ülkelerin ve tabii afetlerden etkilenen ülkelerin karşı karşıya olduğu kendine has ve henüz başlangıç aşamalarındaki şehirleşme sorunlarını ele almaya özellikle dikkat edilmesi gerektiğini kabul ediyoruz. Çocukların, gençlerin, engellilerin, yaşlıların, yerlilerin, kadınların, taban örgütlerinin, kaçak çalışanların ve ikamet edenlerin, çiftçilerin, mültecilerin, ülkelere geri dönenlerin ve ülke içinde yerinden edilmiş kişilerin, ve ayrıca göçmenlerin karşı karşıya olduğu özel sorunlara Yeni Kentsel Gündemin uygulanmasında özellikle dikkat edilmesi gerekir.
13. Ekvador halkına ve Hükümetine ve ayrıca Quito Kentine Birleşmiş Milletler Konut ve Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Konferansına (Habitat III) ev sahipliği yaptıkları için teşekkür eder ve Ekvador'a değişimi sağlama ve milyarlarca insanın yaşam kalitesini artırma gücünü ortaya koyan dönüştürücü nitelikteki bir Yeni Kentsel Gündeme olan bağlılığından ötürü minnet duygularımızı ifade etmek isteriz.
14. Habitat III Konferansının hazırlık sürecine katılımlarından dolayı Endonezya, Çek Cumhuriyeti, Kenya, Meksika, Nijerya, Güney Afrika ve Birleşik Arap Emirlikleri Hükümetlerine de teşekkür ederiz. Ayrıca Barselona, Mexico City, Cuenca, Montreal, Surabaya ve Tel-Aviv'in kent yönetimlerine de minnettarlığımızı ifade etmemiz gerek.
15. Bunların yanında başlıca tüm grupların ve ilgili diğer paydaşların, özellikle de ikinci Yerel ve Bölgesel İdareler ikinci Dünya Asamblesi ile Habitat III Ortakları Genel Kuruluna, Habitat III hazırlık sürecine katılımı ve bu bağlamda yaptıkları katkılarından ötürü takdir duyduğumuzu ifade etmek isteriz. Yeni Kentsel Gündemin kolektif bir vizyon olduğunu ve etkinliğinin tüm uygulama, izleme ve değerlendirme süreçlerine tam ve anlamlı katılıma dayandığını vurgulamadan edemeyiz.
16. Tüm ülkeleri, tüm yerel ve ulus-altı düzeydeki idareleri ve tüm paydaşları sürdürülebilir kentsel gelişmeyi ön plana çıkarmaya ve Yeni Kentsel Gündemi benimseyerek uygulamaya davet ediyoruz.

YENİ KENT GÜNDEMİNE YÖNELİK QUITO UYGULAMA PLANI

17. İnsan Yerleşimleri İstanbul Deklarasyonunun ve Habitat Gündeminin kentleri daha yaşanılabilir ve çalışılabilir yerler yapma boyutunda uygulanması bağlamında elde edilen kayda değer gelişmeler bir yana, halen sürdürülebilir kentsel gelişimi gerçekleştirmedi, artan eşitsizlik, kentsel yoksulluk ve ayrışma gibi yeni ortaya çıkan trendler, kentlerin gittikçe artan biçimde dağınık yayılımı, yüksek sera gazı emisyonları ve tabii afetlere ve iklim değişikliğine hassasiyet gibi ciddi sorunlar önümüzde durmaktadır.
18. Kentlerin sürdürülebilir kalkınmanın motoru konumundaki önemli rolünün farkında olmak ve 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemini kabul etmek Devletlerin diğer forumlarda Yeni Kentsel Gündemin uygulanmasının önünde potansiyel engel teşkil eden başlıca sorunları ele alma yönünde devam eden çabalarını cesaretlendirmektedir. Bu süreçlerin rolünü saygıyla izlerken bir yandan da ulusal, ulus-altı ve yerel düzeylerdeki idarelerin sürdürülebilir kentsel gelişim hedefini yakalamak için Yeni Kentsel Gündemi temel bir araç olarak kullanmalarına yönelik Quito Uygulama Planını da kabul etme kararlılığımızı dile getirmemiz gerekir.

A. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL GELİŞİME YÖNELİK DÖNÜŞTÜRÜCÜ TAAHHÜTLER

19. Yeni Kentsel Gündemde şu üç dönüştürücü taahhütte bulunuyoruz: kimseyi geride bırakmama ve yoksullukla mücadele; kentsel refah ve herkese yönelik fırsatlar; ile ekolojik ve dayanıklı şehirler ve insan yerleşimleri.

KİMSEYİ GERİDE BIRAKMAMA; KENTSEL ADALET VE YOKSULLUĞUN YOK EDİLMESİ

20. Artan eşitsizliğe ve bir çok yoksulluk türünün varlığını sürdürmesine, dünya genelinde hem Kuzeyi hem de Güneyi etkileyen sosyal ve mekânsal zaaf ve marjinalleşme trendlerine dikkat çekiyoruz. Bunun yanında kentsel alanlara göç eden yerlerinden edilmiş kişilerin sayısındaki dramatik artışa da dikkat çekiyor ve bunlara ve bunlara ev sahipliği yapan topluluklara destek verme yönündeki kararlılığımızı vurguluyoruz.
21. Evrensel Yeni Kentsel Gündemin başarısı, kimsenin geride kalmamasını ve herkesin şehirleşmenin sağlayabileceği fırsat ve faydalardan eşit biçimde pay alabilmesini sağlayarak, geçici ve daimi statüye sahip tüm sakinlerin, ister kayıtlı, isterse kayıtsız yerleşimlerde yaşasınlar, makul, vakur ve tatmin edici hayatlar yaşayabilmelerini ve insani potansiyellerini tam anlamıyla gerçekleştirebilmelerinin önünü açarak kentsel adaleti nasıl etkin bir biçimde ön plana çıkarabileceğimize bağlı olacaktır.
22. Kentsel alanın mekânsal yapılanması, şekilleri ve tasarımını kalkınma politikalarıyla birlikte vurgulamak sosyal bağlılığı, eşitliği ve katılımı güçlendirebilir ya da geri bırakabilir, ya da yoksulluk ve açlığın azaltılmasına katkıda bulunabilir. Yeni Kentsel Gündem insan odaklı kentsel gelişimi ve herkesin insan haklarına saygı gösterilmesini, birlikte yaşamının kolaylaştırılmasını, her türlü ayrımcılıkla mücadeleyi, ve bireylerin ve toplumların tam ve anlamlı katılımının önü açılırken hareket serbestisi kazanmasını teşvik eder.
23. Uluslararası göçün göç veren, göçe durak ve varış noktası teşkil eden ülkeler açısından son derece önemli ve çok boyutlu bir gerçek, ve dünyanın dört bir yanında ülkeleri, kentleri ve kasabaları dönüşüme uğratan bir olgu olduğunu biliyoruz. Bu bağlamda, küresel, bölgesel, ulusal ve yerel düzeyler de dâhil olmak üzere uluslararası göç ile kalkınma arasında her düzeydeki sinerjileri güçlendirme ihtiyacının altını bir kez daha çiziyoruz.
24. Ayrıca kentlere ve kasabalara akan çok sayıda yerinden edilmiş kişinin bir dizi sorunu da beraberinde getirdiğinin farkında olmakla birlikte, göçmenlerin sosyal, ekonomik ve kültürel katkısının çoğu zaman göz ardı edildiğini ve bunun da onları çoğu zaman hassas ve dışlanmış bir durumda bıraktığını biliyoruz.

Fiziksel ve sosyal altyapıya eşitlikçi erişim

25. Herkes için, hizmet verilen makul maliyetli arazi, konut, enerji, su ve kanalizasyon, atık toplama, mobilite, sağlık, eğitim, bilgi ve iletişim teknolojileri de dâhil olmak üzere hem fiziksel hem de sosyal temel altyapıya eşitlikçi ve erişilebilir maliyette erişimi sağlamamız gerektiğinin farkındayız. Ayrıca bunların sağlanmasında kadınların, çocukların ve gençlerin, yaşlıların ve engellilerin ve mülteciler, göçmenler ve yerinden edilmiş kişiler gibi hassas durumdaki diğer kişilerin hak ve ihtiyaçlarına karşı hassas bir yaklaşıma ihtiyaç duyulduğunu; bu kişilerin kent yaşamına ve sunduğu olanaklara eşit katılımını engelleyen yasal, kurumsal, fiziksel ve sosyo-ekonomik engellerin tümünün ortadan kaldırılması ihtiyacını da hissediyoruz.
26. Herkesin, özellikle de engellilerin kentlere, fiziksel ortama, ulaşım olanaklarına, bilgi ve iletişim teknoloji ve sistemleri de dâhil olmak üzere bilgi ve iletişime ve hem kentsel hem de kırsal alanlarda kamuya açık veya kamusal diğer tesis ve hizmetlere eşit biçimde erişimini sağlamak üzere kentlerde uygun tedbirlerin alınması konusunda kararlıyız. Bu tedbirler arasında erişilebilirliğin önündeki engel ve duvarların tespiti ve ortadan kaldırılması da yer almaktadır.

Yeni Kentsel Gündemin merkezinde yeterli konut ve barınma yer almaktadır.

27. Konut, şehirleşmenin ayrılmaz bir boyutu olmanın yanı sıra sosyo-ekonomik kalkınmanın da elzem unsurlarındandır. Yeterli ve ulaşılabilir maliyette konut stokunun genişletilmesi, hızlı şehirleşmenin konut açığını artırdığı bir dünyada kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kentler hedefine ulaşma bağlamında merkezi rol oynayabilir. Konutun ulusal hükümetler açısından en başta gelen öncelikler arasına girmesi yönünde bir çağrıda bulunuyor ve her türlü ayrımcılıktan uzak, yeterli bir yaşam standardı elde etme hakkının bir parçası olarak herkes için yeterli konut hakkının gereğini bir kez daha vurguluyoruz.
28. Konut programları geliştirmek ve bunların kentsel dokunun geri kalanıyla ve çevrelerindeki işlevsel alanlarla ilişkilerini düzenlemek yalnızca sosyal katılımı etkilemekle kalmaz, aynı zamanda sakinlerin ekonomik refahına da tesir eder. Temel altyapı unsurlarının yeterli düzeyde sağlanmasında erişim alanını artırmak ve ayrımcılığın önüne geçmek için tüm sektörlerde ve tüm idare düzeylerinde konut politika ve yaklaşımlarının entegrasyonunu teşvik ediyoruz.

29. Konut politikalarının ayrımcılığı ve zorla tahliye süreçlerini ele alan düzenlemeler üzerinden eşitliği teşvik etmesi gerektiğinin ve evsizlerin ve korunmasız durumdaki insanların ihtiyaçlarını toplumun ve paydaşların katılım ve müdahil olmasının önünü açmak suretiyle ele alma ihtiyacının altını çiziyoruz.
30. Yeterli, ulaşılabilir maliyetli, güvenli ve iyi bir konuma sahip, kaliteli kamusal alana, temel altyapı unsurlarına, kanalizasyon sistemleri ve toplu taşıma gibi hizmetlere ve geçim sağlama olanaklarına erişimi olan konut sağlama hedefine de hizmet eden bütünlüklük konut yaklaşımları geliştirilmesi ile mekânsal ve sosyo-ekonomik ayrımcılıkla mücadele ve gecekondularda ve imarsız yerleşimlerde yaşayanlar da dâhil olmak üzere kentsel yoksulların yaşam koşullarının geliştirilmesi noktasında kararlıyız.
31. Kentlerde kayıtsız yapılanmalar ulaşılabilir maliyetli konutların yetersizliğinin, kullanılabilir olmaktan çıkmış arazi piyasalarının ve kentsel politikaların bir sonucu olarak görülmelidir. Kayıt dışı ekonomi de dâhil olmak üzere imarsız yerleşimler ve gecekondularla olan ilişkilerimizi, kimseyi geride bırakmayacak biçimde ve aynı zamanda ekonomik büyüme, zenginlik ve istihdam yaratmanın da motoru olan alanları da dikkate almak suretiyle yeniden tanımlamalıyız.
32. Gereken ölçekte ve boyut, konum ve fiyat açısından toplumun ihtiyaçlarına yanıt verebilecek çeşitliliği arz eden biçimde, aynı zamanda toplumun farklı grupları açısından ulaşılabilir maliyet ve erişilebilirlik düzeyinde çeşitli konut seçeneklerinin sunulması sürecini canlandırabilecek ulusal ve yerel konut politikalarını teşvik etme konusunda kararlıyız.
33. Kiracılıkta devamlılığın güvence altında tutulmasını teşvik etmeye ve çeşitli kiracılık türlerinin tanınarak kiralamaya ilişkin hakların sürekliliği bağlamında amaca yönelik ve cinsiyet açısından hassas çözümler geliştirilmesine kararlıyız. Konutların geliştirilmesi ve planlı kentleşmenin sağlanması bağlamında kiracılığın emniyete alınması konusunda başarılı olan program ve kurumların güçlendirilmesinin yanında en geride kalan gruplara hizmet vermeye yönelik stratejilerle yenilik yaparken kadınların kiracı konumlarının güvenliğine kadınların durumunun sağlamaştırılması ile cinsiyet eşitliğinin ve insan haklarının korunmasının sağlanmasının bir mihenk taşı olarak görülmesi elzemdir. Bu bağlamdaki yenilikler arasında hizmetlerin yakınlığına ilişkin bir mantığın geliştirilmesi, yeterli finansman yapılarının sağlanması, kendi konutlarını kendisi üretenlere teknik, yasal ve mali yardımda bulunulması yer almalıdır.
34. Mahalli idarelerin hizmet verebilmesine ve mükerrer veya uzun süre devam eden insani krizlerden etkilenen toplum veya yerlere yatırım çekmeye olan ihtiyacın farkında olarak bu çalışmalara destek verilmesi gereğini vurguluyoruz. Ayrıca krizden etkilenen kişilere kentsel ortamda makul ve üretime yönelik iş olanakları, barınma imkânı ve yeterli hizmet sağlanması ihtiyacının da altını çiziyoruz. Bu çabalar aynı zamanda krizden etkilenen kişilere ev sahipliği yapan toplulukların kalkınma düzeylerinde gerileme yaşanmasını engellemek ve mültecilerin ve yerinden edilmiş kişilerin kentlerde kayıtlı ve kayıt dışı ekonomiye dâhil olabilmelerini sağlayacak, sosyal sermayelerini güçlendirirken kentlerin sunduğu olanaklardan da yararlanabilme imkânlarını artıracak şekilde yardım akışının gerçekleşmesini de sağlayacaktır.

Kentin sosyo-ekonomik işlevinin gerçekleşmesini sağlayan bir unsur olarak kamusal alanlar

35. Herkese açık, güvenli ve kaliteli kamusal alanların Yeni Kentsel Gündemdeki merkezi rolünün bir kez daha altını çiziyoruz. Kamusal alanın erişilebilirliğinin ve özündeki müşterek niteliğinin teminat altına alınması ve bu alanların özelleştirilmesinin önlenmesi elzemdir. Kamusal alanın kapsayıcı bir biçimde tasarımı ile (kayıtlı ve kayıt dışı) kentsel alanlar genelinde yeterli düzeyde sağlanması ve dağılımı sosyal dışlanmayı azaltırken üretkenlik ve zenginliği de artıracaktır.
36. Sokaklar, kaldırımlar, meydanlar, bahçe ve parklardan oluşan kamusal alanlar, geniş bir insan yelpazesi içinde sosyal etkileşime, iktisadi faaliyetlere ve kültürel deneyime hizmet eden çok işlevli alanlar olarak görülmeli ve barışçıl ve demokratik toplumların inşası ve kültürel çeşitliliğin öne çıkarılması bağlamında insan gelişimini sağlayacak şekilde tasarlanmalı ve yönetilmelidir. Kamusal alanlar hassas durumlardaki insanların, evsizlerin yoksulların ve/veya düşük gelir grubundaki sakinlerin, kadınların, çocukların ve gençlerin, yaşlıların ve engellilerin erişimini zorlaştıran fiziksel, yasal ve mimari bariyerler içermemeli ve ücretsiz olmalıdır. Kamusal yeşil alanlar sağlık ve refah açısından olumlu etkilere sahiptir ve iklim değişikliğinin etkisini azaltmaktan ve uyum sağlamaktan su ve gıda güvenliğine katkıda bulunmaya kadar ekosistemle ilgili bir dizi hizmeti sunar.

Kentlerde kültür, çeşitlilik ve güvenliğin tanınması ve değerlendirilmesi

37. Kentsel ortamlarda fikirlerin ve kültürlerin giderek artan çeşitliliği dikkate alındığında, kentlerde çeşitliliği benimseme, sosyal bağlılığı, cinsiyetlerin eşitliğini, inovasyonu, katılımcılığı, kimliği ve güvenliği güçlendirme ve ayrıca yaşanabilirliği ve canlı bir kentsel ekonomiyi canlandırma hedeflerinde kararlıyız. Giderek daha heterojen ve çok-kültürlü bir hale gelen toplumlar bünyesinde barış içinde birlikte yaşamayı sağlayacak yerel

- kurumlarımızı uyarlama ihtiyacının farkındayız.
38. Sosyal katılımı ve vatandaşlığın hayata geçirilmesini güçlendirmenin bir yolu olarak bütünleşik kentsel politikalar üzerinden kültür ve miras boyutundan yararlanmaya ve hem yerel hem de ulusal düzeyde yeterli bütçe ayırarak kültürel ve millî mirası, kültürel altyapı ve tesisleri, müzeleri ve halk kültürü ve sanatlarını koruma ve ön plana çıkarmaya, bunların kentsel alanların rehabilitasyonu ve yeniden canlandırılmasında oynadıkları rolü vurgulamaya kararlıyız.
 39. Herkesin şiddet ve sindirme korkusu yaşamadan yaşayabilmesi, çalışabilmesi ve kent yaşamına katılabilmesi için kentlerde güvenli ve emniyetli bir ortam oluşturmayı vaat ederiz. Kentlerde güvenliğe, şiddet ve suçun önlenmesine, binaların dayanıklılığına, afet önleme ve etkilerini gidermeye, daha güvenli kamusal alanlar ve çalışma alanları ve ulaşım olanakları sağlamaya yönelik tedbirler, imar izni olmayan yerleşimler de dahil olmak üzere tüm kentsel planlama çabalarına entegre edilmeli ve bir yandan da toplumun güvenlikle ilgili bilinci artırılmalıdır.
 40. Kentler kadınlar ve genç kızlar başta olmak üzere herkes açısından güvenli ortamlar olmalıdır. Kamusal ve özel alanlarda kadınlara ve genç kızlara yönelik her türlü şiddetin ortadan kaldırılması ve önlenmesi amacıyla kamusal ve özel alanlarda kadınlara ve genç kızlara yönelik şiddete yanıt vermek ve bu tür şiddeti önlemek amacıyla kapsamlı, çok-sektörlü tedbirler uygulamaya konmalıdır. Kadınlara ve genç kızlara yönelik şiddetin faillerinin soruşturulması, yargılanması ve cezalandırılması ve ayrıca şiddetin kurbanlarına ve geride kalanlara, acılarını geride bırakabilmeleri ve topluma tam anlamıyla yeniden entegre olabilmeleri için kapsamlı sosyal, tıbbi ve hukuki hizmetlere evrensel erişim sunulması çağrısında bulunuyoruz. Ayrıca kadınların ve genç kızların gördüğü muamelenin sosyal normların genelini yansıtabildiğinin farkında olarak, istismarı önlemeye yönelik bir diğer araç olarak eğitim ve kamuyu bilinçlendirme kampanyalarından yararlanmayı taahhüt ederiz.
 41. Göçmen karşıtı olumsuz hissiyatların hâkim olmasını önlemek için bilgilendirme kampanyaları, kapasite oluşturma, çeşitliliğin teşviki ve medyanın oynadığı kritik rolün değerlendirilmesi gibi tedbirler alınmalıdır. Bu stratejiler, göçmenlerin olumlu katkılarına vurgulayan ve iyi bir biçimde yönetilen göç ve entegrasyon politikaları ile desteklenmelidir.

Katılımın önünün açılması ve güçlendirilmesi

42. Şehirler ve insan yerleşimlerinde cinsiyete yanıt veren yaklaşımlar da dâhil olmak üzere karar alma ve planlama süreçlerine katılımı mümkün kılan demokratik platformları genişleten sürdürülebilir mekanizmalara yatırım yapmaya kararlıyız. Yerel yönetimlerin tüm aktörler arasında, gençler, çocuklar, erkekler ve kadınlar, engelliler, yaşlılar, yerliler ve göçmenlik statülerinden bağımsız olarak göçmenler de dâhil olmak üzere toplumun tüm kesimlerinin hakları, ihtiyaçları ve potansiyel katkılarına özellikle eğilen diyaloga yönelik fırsatlar sunan, iletişimi güçlendirici temel bir rol oynadığının farkındayız.
43. Kentin ve içindeki alanların organizasyonu ve yönetiminin yanı sıra tüm kent sakinleri için kullanım değerini azamiye çıkaracak biçimde arazi ve gayrimenkulleri kapsayan sistemin yeniden yapılandırılması bağlamında şeffaf ve hesap verebilirliği ön planda olan kurumlar üzerinden kapsayıcı yaklaşımları hayata geçirmeyi amaçlıyoruz.
44. Siyasi kararlara ilişkin teknik boyutların demokratikleştirilmesi bu açıdan önemlidir. Ayrıca şeffaf ve katılımcı veri toplama ve yönetimi amacına yönelik olarak uygulamaya koyulan sağlam izleme sistemlerinin, kaynakların eşitlikçi ve adil dağıtım ve fırsatların uygun biçimde tahsisi de dâhil olmak üzere bilgili karar alma süreçleri için elzem olan veriye açık erişimin sağlanması konusunda da kararlıyız.

SÜRDÜRÜLEBİLİR VE KAPSAYICI KENTSEL ZENGİNLİK VE HERKES İÇİN FIRSATLAR

45. Kapsayıcı ekonomik büyüme, herkes için makul çalışma ve iş olanaklarının sürdürülebilir kentsel gelişime yönelik Yeni Kentsel Gündemin temel hedeflerinden biri olması gerektiğinin farkındayız. İnsanların sağlıklı, üretken ve tatmin edici hayatlar yaşamasına olanak tanımak için eşit fırsatlar ön plana çıkarılmalıdır. Bunların yanında, iyi politika ve yönetişimin, geliştirilmiş bağlantı olanakları ve kent-kır bağlantıları ve bölgesel bağlantıların güçlendirilmesi de dahil olmak üzere sürdürülebilir altyapı ve kentsel yapının paydaş katılımı ve iktisadi getirilerin eşitlikçi paylaşımı üzerinden uygulanması kaydıyla kapsayıcı büyüme ve kaliteli istihdam yaratmanın zeminini oluşturduğunun da farkındayız.
46. Dolayısıyla yerel kaynakları ve rekabet avantajını esas alan, yatırım ve inovasyona yönelik bir ortamın mümkün kılınmasını sağlayarak ve tüm kent sakinlerinin ekonomiye anlamlı bir biçimde katkıda bulunma fırsatını yakalaması ve bu açıdan gereken becerilere sahip olmasını temin etmek üzere gereken kaynakları tahsis eden bir kent ekonomisi modelinin hayata geçirilmesi yönünde kararlılığımızı dile getiririz.

Kapsayıcı ve sürdürülebilir kent ekonomileri

47. Modern altyapı ve kültürel miras da dâhil olmak üzere yerel kaynaklar ve rekabet avantajlarından hareketle gelişen, yüksek düzeyde üretken istihdam ve makul iş olanakları sağlayan canlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir kent ekonomilerinin geliştirilmesi bağlamında kararlıyız. Bu çerçevede yüksek miktarda bağlantı potansiyelini ve bunun sonucu olarak da daha geniş ve çeşitlilik arz eden bir insan, beceri, iş ve piyasa olanakları yelpazesinde kentlerin oluşturabileceği olumlu dış etkenlere katkıda bulunan ve bir araya gelmenin ekonomik getirisini azamiye çıkararak daha yoğun bir ekonomik ve sosyal etkileşimi tetiklemeye yönelik yenilikçi ve sürdürülebilir çözümlere destek verilecektir.
48. Yerel yönetimlerin mali kaynakları etkili bir biçimde, tüm kent sakinleri ve paydaşlar nezdinde daha şeffaf ve hesap verebilirliğin öne çıktığı bir yapıda planlayabilmesi, harekete geçirebilmesi ve kullanabilmesini mümkün kılan kapsayıcı planlama sistemlerinin ve etkili mali yönetimin geliştirilmesini teşvik eden etkin, şeffaf ve eşitlikçi mevzuat ve yasal çerçeveler gibi kapsayıcı iktisadi kalkınmayı destekleyen temel şartları ele alma kararlılığımızı vurgularız. Yerel yönetimlerin uzun vadeli kentsel iktisadi gelişim için gereken düzeyde hizmetleri ve altyapıyı desteklemeyebilmesi için öngörülebilir, güvenli ve kayda değer gelir kaynakları harekete geçirilmelidir.
49. Yerel iktisadi kalkınmayı desteklemek, farklı aktörler, devletin farklı düzeyleri ve işlev alanları arasında entegrasyonu, işbirliğini, koordinasyonu ve diyalogu sağlamak üzere yerel, bölgesel ve ulusal kurumların güçlendirilmesini taahhüt ederiz. Bu bağlamda, yerel ve ulusal idarelerin özel sektörle, akademik kurumlarla ve toplum gelişim ortakları ile yerel iktisadi kalkınma stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanmasında birlikte çalışma kapasitesini geliştirmenin yanında, birden çok paydaşın katıldığı ortaklıklar kurulmalıdır.

Kentsel form ve refah getirecek kentsel altyapı

50. Maliyet açısından etkinliği sağlayan en önemli etkenler arasında oldukları, birçok yan faydayı da beraberinde getirdikleri ve kent ekonomisinin büyümesini desteklediklerini de göz önünde bulundurarak kentsel form ve altyapı tasarım ve tercihiye yönelik yeni bir standartlar kümesinin belirlenmesi konusunda kararlıyız.
51. Kent ekonomisi izole bir sistem değildir. Kentsel ve kırsal işlevleri bölgesel ve ulusal mekan çerçeveleri ve kentler sistemine entegre eden bölgesel bir sistem içerisinde faaliyet göstermelidir. Arazinin etkin kullanımı, küçük alanlardan etkili biçimde yararlanmayı, karma kullanımları ve uygun yoğunluğu teşvik eden, dolmuş veya planlı genişleme stratejileri üzerinden uygulanarak ölçek ve kümelenme ekonomisini tetikleyen, erişilebilirliği artıran, yolculuk gereksinimlerini ve hizmet verme maliyetini azaltan, maliyet açısından etkin bir toplu taşıma sistemini mümkün kılan, kaynak verimliliğini artıran ve çevre açısından sürdürülebilirliği sağlayan kentsel alan çerçevelerini geliştirmeye kararlıyız. Dahası, yüksek düzeyde bağlantıya izin veren ve toplu taşımayı, yürümeyi ve bisiklete binmeyi teşvik eden güvenli, konforlu ve etkili bir sokak ve cadde ağı mobilitayı ve ekonomik verimliliği geliştirecek ve yerelde iktisadi kalkınmayı canlandıracaktır.
52. Detaylı, şeffaf ve katılımcı ihtiyaç değerlendirmelerini esas alan orta ve uzun vadeli stratejik vizyonların, kentsel ve bölgesel plan ve politikaların, ayrıca altyapı geliştirme planlarının geliştirilmesine ve bu ihtiyaçları karşılamanın maliyet açısından etkinliğini değerlendirmeye yönelik etkili süreçlerin tesis edilmesini taahhüt ederiz. Kentlerde verimliliği geliştirmek, kentlerin etkin ve adil işleyişini temin etmek, ve gereken yatırım düzeyini destekleyecek yeterli zenginliği üretecek şekilde fiziksel ve sosyal altyapının yeterli desteği görmesi esastır.
53. Sürdürülebilir enerji üretim ve kullanımı ile etkin ulaşım altyapısı üzerinden ekonomik üretkenliği artırmaya, bu bağlamda bağlantının faydalarını hayata geçirirken trafik sıkışıklığı ve hava kirliliğinin mali, çevresel (iklim değişikliği de dâhil olmak üzere) ve halk sağlığı maliyetlerinden kaçınmayı sağlamaya kararlıyız. Özellikle çalışan yoksul kesimlerin ulaşım ihtiyaçları dikkate alınacak olup bu çerçevede kaçak yerleşimlere mobilite olanağı sağlamanın ekonomik faydalarının dikkat çekici olduğu göz önünde bulundurulacaktır. Kentler ve bölgeler, ülkeler ve küresel pazarlar arasında ulaştırma ve iletişim ağları, limanlar ve havaalanları gibi unsurlar üzerinden daha iyi bağlantı olanakları sağlanmaya çalışılacaktır. Bu ise tedarik zinciri verimliliğini artıracak, üretim ve işlem maliyetlerini azaltacak, yatırımlar için cazip ve öngörülebilir bir çerçeve sağlayacaktır.
54. Bölgesel bir yaklaşımı esas alan planlama araçlarının destek verdiği ulaşım olanakları, altyapı, iletişim ve bilişim ve iletişim teknolojilerinin güçlendirilmesi yoluyla kır-kent etkileşimlerini teşvik ederek bu sektörlerin kentsel ve kırsal alanların genelinde üretkenlik, sosyal bağlılık ve çevreyi koruma potansiyelini azamiye çıkarmaya kararlıyız.
55. Sağlık ve eğitim kurumları da dâhil olmak üzere yeterli ve kaliteli sosyal altyapı ve olanakların sağlanması ve

evrensel erişime açılması sağlıklı bir toplum ve yenilikçi ve rekabetçi bir kentsel ekonomiye katkıda bulunacak bilgi ve becerilere sahip işgücü oluşturmanın ön şartlarındandır. Bu ise kentlerin küresel yaratıcı ekonomi çerçevesinde rekabet edebilmesini mümkün kılacak, katma değer yaratacak, verimliliği artıracak ve yatırım ve istihdam olanakları çekecektir.

56. Ayrıca ekonomik ve sosyal kalkınmayı destekleyen, eşitlik tablosunu geliştirmek üzere kamuya gelir kaydedilerek paylaşılan ve yeni yatırımlara kanalize edilebilen artan değer sağlayan unsurlar olarak yeterli, karşılıklı bağlantılı, erişilebilir ve iyi bir biçimde teçhiz edilmiş yeşil ve kamusal alanların oluşturulmasına yönelik kararlılığımızı vurgularız.

İş ortamının, iş imkânlarının ve geçim kaynaklarının önünün açılması

57. İnsanların, özellikle de kentsel yoksulların ayrıca kayıtlı ve kayıt dışı çalışanların geçimi için elzem olan kamusal ürünlere, doğal kaynaklara, temel hizmetlere ve kamusal alanların kullanımına bağlılığımızın altını çizeriz. Bu çerçevede istihdam ve geçim olanaklarının oluşturulması konusuna eğilinmesi; gençlerin, engellilerin, kadınların ve hassas durumdaki diğer kimselerin ihtiyaç ve potansiyellerine bilhassa dikkat edilmesi ve bu suretle tüm vatandaşların gelir kazandırıcı fırsatlara erişimi olmasının, kültüre ve bölgenin kendine has niteliklerine saygı gösteren ve bunlardan yararlanan bir tablo içerisinde sağlanması gerekir.
58. Hedeflere ulaşmanın önünü açan ve adil bir iş ortamı oluşturmaya, hem kayıtlı hem de kayıt dışı ekonominin kapasitesini artırıp kullanabilen stratejilerle inovasyonu ve girişimciliği ve ayrıca kentlerin çok boyutlu yaratıcı potansiyelinin sunduğu fırsatları desteklemeye ve bir yandan da çalışma alanındaki hakları ile çevre ve sağlık standartlarını korumaya kararlıyız. Ayrıca yerel iş camiasının karşılaştığı sorunları ele almak, milyonlarca inşaat firmasını, küçük, orta ve mikro ölçekli işletmeyi, kayıtlı ve kayıt dışı sektörlerde çalışan sosyal işletmeleri desteklemek ve ön plana çıkarmak ve kent alanlarının ve ekonomilerinin birlikte oluşturulmasında işbirliği yapmak da taahhüt ettiğimiz konular arasındadır.
59. Ayrıca çoklu bilişim ve iletişim teknolojileri (ICT) çözümlerine ve temiz teknolojilere gelişmiş erişim ve şeffaf, öngörülebilir politikalar ve mevzuat sayesinde yatırımlar açısından daha cazip bir iş ortamı oluşturmak üzere destek vereceğiz. Bunun için yeterli altyapı tesislerine, özellikle de iş merkezleri, pazarlar, eğitim ve araştırma merkezlerine de ihtiyaç duyulacaktır.
60. Standardizasyon ve izin, ruhsatlandırma ve vergilendirme süreçleri ile çalışma ve çevre standartlarının yazıya dökülmesinin önemli bir ilk adım olduğunun farkındayız. Ayrıca yolsuzlukla mücadele programlarının, işlem süresi ile bağlantılı performans değerlendirmelerinin ve sözleşmelerin uygulanmasını öne çıkaran bir kültürün değerini de takdir ediyoruz. Ayrıca şirketlerin, sivil toplumun, medyanın ve diğer paydaşların iş yapmayı kolaylaştırmada oynayabileceği rolün de farkındayız.
61. Yüksek katma değerli sektörler, çeşitliliğin öne çıkarılması, teknolojik güncellemeler ve inovasyon yoluyla daha yüksek verimlilik düzeyindeki işlere aşamalı geçiş teşvik edilecek şekilde kent ekonomileri beslenmeli ve desteklenmelidir. Kültürel ve yaratıcı sektörler, turizm, performans sanatları, kültür mirasının muhafazası faaliyetleri çerçevesinde sağlananlar da dâhil olmak üzere gerek kayıtlı, gerekse kayıt dışı sektörlerdeki kalifiye istihdam sürdürülebilir gelir üretimine yönelik koşulları ortaya çıkaracaktır. Yerel yönetimlerin ve diğer yerel aktörlerin her bir konumda uygun sektörlerin tümünü kapsayan bir çerçevede yerel iktisadi kalkınmayı teşvik etmek üzere önünün açılmasına kararlıyız.
62. Satın alma ve diğer alt yüklenicilik uygulamaları bağlamında çalışma standartlarının uygulanmasını, bu standartların doğrudan sözleşmeler yoluyla kamu için yapılan işlerde tatbikini, belediye işçilerinin Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri ve işletme çalışanlarının yetiştirilmesi ve bina denetimleri ile çalışma denetimleri arasındaki bağlantıların teşvikini bir kez daha vurguluyoruz.
63. Kayıt dışı ekonomide kentlerin iktisadi kalkınma sürecine katkıda bulunan meşru aktörler olarak çalışan yoksulların öneminin takdir edilmesi gerektiğini biliyoruz. Bir yandan yasal ve sosyal koruyucu tedbirler geliştirilir ve kayıt dışı işgücü için destek hizmetleri sunulurken bir yandan da kayıt dışı iş imkânlarını koruyup ve geliştirerek kayıt altına almak için tedrici bir yaklaşım tesis edilecektir.
64. Yerine göre kentlerde üretkenliği artırmak ve zenginliğin paylaşımını sağlamak için kentsel demografinin kritik önemdeki getirisinden yararlanmaya kararlıyız. Kayıt altına almaya yönelik kapsayıcı bir yaklaşım (gerek kentlerde, gerekse kırsalda) kayıt dışı sektördeki çalışanlara saygılı olacak, uygun eğitimler, kapasite geliştirme

ve gereken iş hizmetlerine erişimle desteklenecek ve kadın işçilerin ihtiyaçları ve karşılaştıkları sorunları dikkate alacaktır. Gençlerin işle ilgili becerileri geliştirici süreçlere erişimi kent ekonomisine tam ve etkili katılımı mümkün kılmak üzere teşvik edilecektir. Bunun yanında ekonomik katılım ve girişimciliği öne çıkaran ve çalışmaların önünü açan bir ortam da geliştirilecektir.

Kapsayıcı kentsel refah için katılım

65. Yerel yönetimler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, uzmanlar, akademik kurumlar, sendikalar, işveren örgütleri, taban örgütleri ve diğer unsurlar da dâhil olmak üzere tüm paydaşlar arasında kentsel iktisadi kalkınma olanaklarını tespit etmede ve mevcut sorunları belirleyip ele almada etkin katılım ve işbirliğini canlandırmayı taahhüt ederiz. Kadınların önünün açılmasına ve ekonomik büyüme ve üretkenliği geliştirmek üzere ekonomiye tam ve eşit katılımlarını sağlamaya bilhassa özen gösterilecektir.
66. Sosyal mobilitayı ve kadınlara ve diğer marjinal gruplara yönelik fırsatları artırmak amacıyla kentsel işgücü piyasasına eşitlik içerisinde katılımın önündeki yasal ve düzenleyici çerçeve kaynaklı engelleri ve maaş farklarını, ayrımcılığı ve geleneksel beklentileri ortadan kaldırmayı taahhüt ederiz.

EKOLOJİK VE DAYANIKLI ŞEHİRLER VE İNSAN YERLEŞİMLERİNİ TEŞVİK ETMEK

67. Yeni Kentsel Gündem şehirler ve insan yerleşimlerinin ekolojik sürdürülebilirliği ve dayanıklılığı bağlamında bir dönüm noktası sunabilir. Planlama, teknoloji ve iş modeli alanındaki gelişmeler yoluyla kentsel yaşam üzerinde sürdürülemez düzeyde üretim ve kaynak tüketimi, kirlilik seviyesi, afet riski ve iklim değişikliği kaynaklı daha önce benzeri görülmemiş tehditlerin çözümüne yönelik yine daha önce benzeri görülmemiş olanakların bulunduğu farkındayız.
68. Yeni Kentsel Gündem ekolojik açıdan sürdürülebilir şehirler ve insan yerleşimleri sağlama, nitelikleri ve konumları açısından farklılıklar arz eden kentsel alanlarda dayanıklılığı artırma amaçlarının yanı sıra kentlerin çevre üzerinde önemli olumsuz etkileri olan unsurlardan sürdürülebilirlik sorunlarına çözüm sağlayan bir kaynağa dönüştürülmesi çalışmalarına da hizmet eder. Gündem arazinin ekolojik ve sosyal işlevini bir kez daha vurgular ve tüketim ve üretim örgülerinde bir değişimi teşvik ederken ekosistemin kendi kendini yenileme kapasitesini aşmamalarını da sağlar.

Ekosistemler ve Kentler

69. Hızla azalan doğal kaynakları koruyan ve bir yandan da iktisadi kalkınmayı, modern enerji hizmetlerine erişimi, gıda ve su güvenliğini, sağlığı ve hava kalitesini, daha çekici ve yaşanabilir kentsel alanları ve artan insan sağlığını teşvik eden bir biçimde kentsel gelişimi kolaylaştırmaya kararlıyız.
70. Bir kentin temel hizmetlerinin ve günlük tüketiminin bir parçası olan kritik kaynakların (örneğin temiz su, gıda, modern enerji hizmetlerine erişim) yönetişimin tüm kademelerinde politikalarla güvence ve teminat altına alınmasını sağlayacağız. Ayrıca çevrenin zarar görmesine karşı güvence sağlayan ulusal ve bölgesel politikaları uygulamaya koymayı, kurumsal bağlamlarda ekolojiyi ana eksene almayı, çevre yönetişimi ile ilgili sorumlulukları idarenin tüm düzeylerinde uygun kurumlara atamayı taahhüt ederiz.
71. Merkezi ve çevresel kentsel alanlarda iyi bağlantı kurulmuş bir açık ve yeşil kamusal alan ağının sağlanması ve kenti çevreleyen doğal ortama erişimin ve bu ortamla bağlantıların kolaylaştırılması daha fazla boş zaman ve fiziksel aktivite sağlamak suretiyle kamu sağlığını geliştirebilir ve insanların sağlığına katkıda bulunabilir. Bir yandan da kentsel ekosistemi ve sağladığı hizmetleri korumaya, geliştirmeye ve kentsel ısı adaları gibi iklim değişikliği riskleri ile mücadeleye yardımcı olabilir.
72. Kentsel alanın sakinleri ve kullanıcılarının davranış ve tavırlarının çevre üzerindeki etkinin ölçeğini belirlemede ciddi bir rol oynayacağını farkındayız. Davranışlarda değişimi tetikleyen bir etken olarak dışsal faktörleri gittikçe içselleştirmeye yönelik politika ve düzenlemeler geliştirmeyi taahhüt ederiz. Okullarda müfredatı ve kamuyu aydınlatma kampanyalarını da bu bağlamda araçlar olarak kullanacağız.
73. Enerji, su, gıda ve malzeme için uzaktaki kaynaklara büyük ölçüde bağlılığın bazı kentleri ani arz kesintilerine hassas bir duruma getirdiğini kabul eder, temel kaynakların yerleşmesini taahhüt ederiz.

Sürdürülebilir tüketim ve üretim

74. Kentlerin tüketim ve üretim örgüleri küresel dayanıklılık ve sürdürülebilirliği sağlamanın kritik unsurları arasındadır. Dolayısıyla toprak, su, enerji ve gıda gibi kaynakların önemli bağlantılarını ve etkili yönetimini güçlendirmeye, atıkların azaltılması ve yönetimine, sera gazı emisyonlarının ve hava kirliliğine neden olan

maddelerin engellenmesine olan kararlılığımızı çevresel etki ve sürdürülebilirlik boyutunda tüm kaynak gereksinimlerini dikkate alarak bir kez daha vurguluyoruz. Kamu ve özel sektör kurumlarının sürdürülebilirliği sağlamak üzere çevre üzerindeki etkilerini bildirmelerine yönelik şeffaf çerçevelerin geliştirilmesini destekliyoruz.

75. Hem yerel hem de bölgesel ölçekte kent-kırs bağlantılarını dikkate alan, çatışma ve ekolojik riskleri asgariye indiren, pozitif sinerji ve karşılıklı faydaları azamiye çıkaran bir bütünleşik su planlaması ve yönetimi sistemi çağırısı yapıyoruz. Sürdürülebilir su kullanımı bütüncül bir su döngüsü yaklaşımı üzerinden teşvik edilmeli, kentsel alandaki su kaynaklarının rehabilitasyonu sağlanmalı, su atığını azaltma ve arıtma yoluna gidilmeli, su depolama kapasitesi artırılmalı ve şehirler ve insan yerleşimlerinin yakınlarında güvenli ve sağlıklı içme suyu sağlanmalıdır. Bu bağlamda seller ve kuraklık başta olmak üzere iklimle ilgili afetlerin etkisini azaltacak ve çatışmaları önleyecek tedbirler vurgulanmalı ve kentler arasında deneyimlerin paylaşılması sağlanmalıdır. İnsan kaynakları alanında kapasite gelişimi yukarıda belirtilen faaliyetlerin genelinde dikkate alınan bir bileşen olmalı ve kentlerin su idarelerinde ve karar alma mekanizmalarında önemli bir rol oynamalıdır.
76. Atıkların sürdürülebilir yönetimi konusunda kararlılığımızı ve üç R olarak anılan yaklaşımı (azaltım (reduce), yeniden kullanım (reuse) ve geri dönüşüm (recycle)) bir kez daha vurgularken sıfır çöp hedefini ve yalnızca kaçınılmaz olarak ortaya çıkan atıkları enerji üretimine kanalize etme yaklaşımını ortaya koyuyoruz. Bu tedbirler kirliliği azaltacak, su kütlelerinin ve yeraltı suyunun kirlenmesini engelleyecek, kentsel alanlarda mekânsal, teknik ve ekonomik atık yönetimi sorunlarına çözüm getirmeye katkıda bulunurken istihdam yaratmaya da olumlu katkı sağlayacaktır.
77. Kentsel alanlarda, küresel ortalama sıcaklıktaki artışı sanayileşme öncesindeki düzeyin 2°C üstüne tekabül eden bir rakamla sınırlı tutma yönündeki mutabakatla tutarlı bir biçimde ve hatta 1,5°C rakamını yakalamaya çalışarak, idarenin tüm kademeleri ve kentlerle enerji sağlayan kurumlar arasında işbirliği ve ortaklıklar yoluyla düşük karbon içerikli bir enerji sistemine geçiş teşvik edilmelidir.
78. Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğinin sürdürülebilir tüketim ve üretim hedeflerinin başarılmasında elzem olduğunun ve bunların ortaklaşa uygulanışının yeni iş olanakları yaratabileceğinin, kamu sağlığını geliştirebileceğinin, enerji arzı maliyetlerini azaltabileceğinin ve karbon salınımı alanında en hızlı ve en büyük ölçekli gelişmeleri getirebileceğinin farkındayız. Ulusal, ulus-altı ve yerel düzeydeki idarelere enerji hedefi belirleme ve uygulamada koordinasyona gitme ve böylece uygulamanın hızlı ve maliyet açısından etkin bir biçimde yapılabilmesini sağlama yönünde çağırıda bulunuyoruz.

Afetlere, İklim Değişikliğine ve diğer şok ve baskılara karşı dayanıklılık

79. Kent sistemlerinin dayanıklılığının artırılması, hanelerin, toplulukların, kurumların ve devletlerin şoklar ve akabinde gelen etkileri de dahil olmak üzere afetlerin etkilerine dayanabilmesi, bunları kaldıracabilmesi ve bunlardan kısa sürede ve etkin bir biçimde kurtulabilmesi sonuçlarını mümkün kılacaktır. Dayanıklı bir kent, hayati işlev, yapı ve kimliğini geri kazanmayı, korumayı ve hatta geliştirmeyi sağlayan çalışmalarla risk maruziyetini azaltmak yoluyla yanıt vermek, uyum ve dönüşüm sağlamak suretiyle sakinlerini ve onların bir toplum olarak birbirlerine bağlılığını, ve ayrıca yaşam alanlarını korumaya yardımcı olur.
80. Katılım, kaynak verimliliği, iklim değişikliğini önleme ve iklim değişikliğine uyum ile afetlere karşı dayanıklılık bütünleşik politika ve planlamasını benimseyen ve uygulayan şehirlerin ve insan yerleşimlerinin sayısını büyük oranda artırmaya kararlıyız. Bu bağlamda tehlikelerin çeşitli boyutları ekseninde afet risklerini, hassasiyeti, halkın ve varlıkların maruziyet durumunu kapsamlı bir biçimde anlamaya yönelik bir yaklaşım geliştirmek üzere kentsel alanlarda afet öncesi risk değerlendirmesi gerçekleştirmek, yerel ve ulusal yönetimlerin, kent yönetimlerinin, kalkınma planlaması yapılarının ve karar alma makamlarının afet ve iklim riskleri bağlamında kapasitesini geliştirmek ve kent ve toplum düzeyinde risk açısından bilinçli kalkınmayı uygulamak öne çıkar.
81. Ölümün ve etkilenen ve yerinden edilen kişilerin sayısını ciddi ölçüde azaltmak ve şehirler ve insan yerleşimlerinin suyla ilgili afetler de dâhil olmak üzere afetlerin neden olduğu doğrudan ekonomik kayıplarını küresel GSYİH'ye oranla kayda değer ölçüde aşağı çekmek, ve bu bağlamda hassas durumdaki yoksulların ve kişilerin korunmasına öncelik vermek kararlı olduğumuz konular arasındadır. Bu çerçevede uygun arazi kullanımı ve kentsel planlama, imar kurallarının uygulanması, erken uyarı sistemleri, iş sürekliliği planları ve kritik önemdeki altyapı için beklenmedik durum planlaması da dikkate alınmalıdır. Yükselen deniz seviyeleri, seller, tsunamiler, depremler ve diğer risklere karşı en etkili biçimde koruma sağlamak amacıyla düşük riskli bölgelere gelecekteki kentsel gelişim çalışmaları ve genişlemelerde öncelik verilmelidir.
82. Kentsel deltaların, sahil şeritlerinin ve çevre açısından kritik durumdaki diğer bölgelerin ve dünyanın çeşitli bölgelerinde sosyo-ekonomik ve doğal/çevresel dinamikleri bir araya getiren noktaların etkin bir biçimde planlanması, yönetimi ve korunması konusundaki kararlılığımızı vurgularız. İçme suyu ve kanalizasyon hizmetlerinin verilmesi, yükselen deniz seviyesi, gıda güvenliği ve kontrolsüz kentsel gelişim gibi çoğu zaman bu alanlarda yoğunlaşan küresel sorunları ele alarak ekolojik, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirliği kentsel

dayanıklılıkla bir arada sağlamak açısından bu yaklaşım önemlidir.

83. Son olarak tepkisel yaklaşımlardan daha proaktif yaklaşımlara geçiş gereksinimini ve bir yandan da kentlin sakinlerinin bir afet sonrasında en kısa vadede ortaya çıkan ihtiyaçlarına yanıt verebilecek yerel afet müdahale çabalarının vaktinde ve etkili bir biçimde sağlanabilmesini, afet sonrası toparlanma süreci bağlamında geçmişteki afetlerden çıkarılan derslerin geleceğe yönelik planlamaya ve dayanıklılığı artırmaya yönelik tedbirlere entegre edilmesi suretiyle "Daha İyisini Yapma" ilkelerinin uygulanmasını önemli çalışmalar olarak vurgulamak isteriz.

B. ETKİLİ UYGULAMA

84. Yeni Kentsel Gündem üzerinden ortaya konan dönüştürücü taahhütlerin yerine getirilebilmesi için ulusal, ulus-altı ve yerel idarelerin gelişmeyi mümkün kılacak bir politika çerçevesini, kentsel mekânsal gelişimin bütünleşik planlaması ve yönetimi üzerinden uygulamaya koyması ve ulusal, ulus-altı ve yerel düzeyde etkin bir uygulama sağlaması gerekmektedir.

KENTSEL YAPININ OLUŞTURULMASI: DESTEKLEYİCİ BİR ULUSAL, ULUS-ALTI VE YEREL ÇERÇEVENİN TESİSİ

85. Yeni Kentsel Gündemin etkili uygulaması, ulusal ve yerel çerçevelerin oluşturulmasının yanı sıra arazi ve konut politikaları da dâhil olmak üzere sürdürülebilir kentsel gelişime yön verecek kapsayıcı ve uygulanabilir ulusal kent politikalarının, ulusal kalkınma stratejisinin bütünleşik bir unsuru olarak uygulamaya alınmasına dayanır. Tutarlı kentsel planlama ilkelerini esas alan mekânsal gelişim stratejilerini uygulama bağlamında ulus-altı ve yerel yönetimlere yetki verilmeli ve ulusal ve yerel yönetimlerin ihtiyaç duyduğu uygulama tedbirleri yeni ortaklık düzenlemelerinin yanında paydaşların katılımı ile de entegre edilmelidir.

Ulusal Düzeyde Çerçeve

86. Ulusal kentsel politikaların ulus-altı ve yerel politikalarla tamamlanmasını ve finansman mekanizmalarının yanı sıra kentsel planlama kılavuzları ve düzenleyici çerçevelerle yeterli düzeyde bağlantı kurulmasını ve şehirleşmenin ulusal kalkınma planlamasına entegre edilmesini sağlayacağız.
87. Orta ve uzun vadede kentsel gelişime yön vermek üzere bütünleşik bir ulusal çerçevenin geliştirilmesi ve bütünleşik, çok sektörlü ve katılımcı ulusal ve bölgesel politikaların geliştirilmesi konularında kararlıyız. Mevcut kurumsal kapasiteler ve adem-i merkezietçi yetkinliklerin yanı sıra her bir bölgenin özelliklerini bir yer-eksenli ve bağlama özel yaklaşımda dikkate alarak arazi, konut, kamusal alan ve çevre konularının ulusal kent politikalarına entegrasyonunu, bunların ulusal kalkınma stratejileri ve sosyo-ekonomik stratejiler ile bağlantı kurulmasını teşvik ederiz.
88. Hem çok düzeyli hem de çok aktörlü yönetişimin her bir yönetim düzeyi için net bir biçimde tanımlanan yetkinlikler, araçlar ve kaynaklara yer veren ve genel kurumsal mimarinin çerçevesini çizen ulusal kent politikalarını gerektirdiğinin farkındayız. Bu bağlamda ulusal, ulus-altı ve yerel yönetimler ve ilgili paydaşlar arasında daha güçlü koordinasyonu mümkün kılma ihtiyacını fark ediyoruz. Eşitlik ve ayrımcılığın önlenmesi ilkelerini esas alan yasal çerçevelerin ve politika çerçevelerinin yerel makamların ulusal kent politikalarını etkili bir biçimde uygulamasını mümkün kılmasını ve onlara politika yapımında ve karar almada yetki vererek yerel öz-yönetim bağlamında ve yerindenlik ilkesi tahtında uygun mali, siyasi ve idari adem-i merkezietçi yapıyı sağlamasını temin edeceğiz.

Ulus-Altı, Büyükşehir ve Yerel Ölçekteki Çerçeve

89. Uygun ve tedrici kent ve konut mevzuatı ve politika çerçevelerinin, mantıklı ve yenilikçi finansman mekanizmalarının, uygun arazi yönetiminin, kaliteli kentsel planlama ve tasarımın, ve karar almanın yanı sıra uygulama ve kentsel gelişimin izlenmesi bağlamında da sivil toplumun güçlü katılımını sağlamaya yönelik mekanizmaların etkin biçimde uygulamaya konmasını da içeren bütünleşik bir şehirleşme yaklaşımını benimseyeceğiz.
90. Yerel ölçekte ve büyükşehir ölçüğünde etkili yönetişimi sağlamak için ulus-altı yönetimlerin kapasitesini artırarak hem yerel ve bölgesel yönetimlerin katılımını sağlayacak, hem de büyük şehirlere önemli gördükleri konularda yetki vereceğiz. Büyükşehirlerin yönetimi kapsamında demokratik meşruiyet ilkesine, yerel çerçevelere ve güvenilir finansman mekanizmalarına yer verilecektir.
91. Yerel idarelerin kendi idari yapılarını yerel ihtiyaçlara uygun biçimde oluşturmasına destek vereceğiz. Uygun düzenleyici çerçeveleri destekleyecek ve yerel yönetimlerin temel hizmetleri ve altyapıyı geliştirme ve yönetme çabalarında özel sektörle ve topluluklarla ortaklık kurmasına destek vereceğiz.

Paydaş Katılım Çerçevesi

92. Bu gündem kapsamında ele alınan tüm alanlarda sürdürülebilir kentsel gelişimin başarıyla gerçekleştirilmesinin büyük ölçüde gerek kamuda, gerekse kamu dışında ilgili tüm paydaşlar arasında koordineli ve birlikte çaba gösterilmesine dayandığının farkındayız. Dolayısıyla tüm düzeylerde açık, demokratik ve kapsayıcı paydaş katılımı üzerinden çok düzeyli bir yönetim yapısı içerisinde daha geniş kapsamlı ortaklıkları hayata geçireceğiz.
93. Bu ortaklık yaklaşımı, taban organizasyonları ve marjinal gruplara özellikle eğilen bir yaklaşımla ve yeterli kaynak tahsis edilen ve herkese uygun zaman ve mekanların belirlenmesini de içeren daimi mekanizmalar üzerinden planlamadan bütçelendirmeye, uygulamadan izlemeye kadar politika sürecinin tüm aşamalarını kapsamaktadır.
94. Bu çerçevede planlanan ve gerçekleşen toplum-tabanlı değerlendirmeler üzerinden tüm ortaklıklar çevresel, sosyal ve iktisadi etkilerini belirlemek amacıyla değerlendirilecektir. Bu sürecin bir parçası olarak çok paydaşlı ortaklıkların sürdürülebilir kentsel gelişimin uzun vadeli başarısına katkıda bulunmasına ve ulusal, bölgesel ve yerel politika inisiyatifleri ve öncelikleri ile etkili bağlantılar kurabilmelerine yardımcı olacağız.
95. Gereken şekilde her türlü değişikliğe girdi sağlamak ve arazi ve konut politikaları da dahil olmak üzere ulusal kent politikalarının sürekli olarak izlenmesi ve gözden geçirilmesini sağlamak amacıyla geniş tabanlı işbirliği mekanizmaları, istişare süreçleri, gözden geçirme mekanizmaları ve farklı taraflar arasında sahiplenmeyi sağlayan platformları hayata geçireceğiz.

KENTİN MEKANSAL GELİŞİMİNİ PLANLAMAK VE YÖNETMEK

96. BM Habitat Yönetim Konseyinin Nisan 2015'teki 25. oturumunda kabul edilen Uluslararası Kentsel ve Bölgesel Planlama Kılavuzlarında mutabık kalınan kentsel ve bölgesel planlamaya yönelik ilke ve stratejileri bir kez daha vurguluyor ve dile getiriyoruz.
97. Bu bağlamda Yeni Kentsel Gündem, pekişmiş, bütünleşik ve iyi bağlantılı şehirlere ve insan yerleşimlerinin, kentsel formun sosyal ve iktisadi getirilerinden yararlanacak olan kentselden kırsala geçiş bölgesi ve kırsal hinterland da dahil olmak üzere hayata geçirilmesine yönelik bütünleşik kentin mekânsal gelişim stratejilerini de uygulama amacını gütmektedir.

Kentsel Planlama ve Yönetim

98. Farklı kentsel alanlar arasında sinerji ve etkileşimleri teşvik edecek, ekonomik üretkenliği artıracak bölgesel altyapı projelerini geliştirecek, kentsel ve kırsal alanlar ve ikisi arasındaki geçiş bölgesi arasındaki bağlantıları güçlendirirken bölgelerin eşitlikçi büyümesini teşvik edecek şehir-bölge ve/veya büyük şehir planlama da dahil olmak üzere kentsel ve bölgesel planları uygulayacağız.
99. Planlı kent genişlemesi, boşlukların doldurulması ve rejenerasyon çalışmalarını ve gerektiği şekilde güncelleme ve geriye dönük uyarılma faaliyetlerini yürüterek tüm paydaş ve sakinleri kapsayan bütünleşik ve katılımcı yaklaşımlarla soylulaştırmanın önüne geçerek sosyal ayrışmayı azaltacağız. Organize kentsel büyüme planlamasına olanak tanıyan yerel uyarlanmış ve yenilikçi araçlar tasarlayacak, kent içindeki boşlukları asgariye çekerken şehirlere optimal yoğunluk düzeyini sağlayacağız. Bu bağlamda en son teknolojinin kullanıldığı kentsel gösterge sistemleri ve coğrafi bilgi sistemlerinin tasarım, finansman ve uygulanması çerçevesinde işbirliği elzemdir.
100. Etkili arazi kullanımı, boşlukların ortadan kaldırılması, yeterli yoğunluk ve bağlantılılık gibi ilkelerin yanı sıra

yapılandırılmış alanların karma ekonomik kullanımı sayesinde mobilite ihtiyacını ve kişi başına düşen servis sağlama maliyetini azaltırken yoğunluk ve bir araya gelmenin sağladığı ekonomik getirilerden faydalanarak kentleri ve bölgeleri planlayacağız. Bu ilkelerin uygulanması istihdam yaratma, altyapı harcamalarının azalması, etkili toplu taşıma, trafik sıkışıklıklarının azaltılması ile kentin dağılması ve arazi tüketiminin kontrol altına alınması da dâhil olmak üzere sürdürülebilir kentsel gelişimi de teşvik edecektir.

101. Sosyal bütünleşmeyi ve kaliteli kamusal alan sağlamayı kolaylaştıran kentsel planlama stratejilerini hayata geçirerek ekonominin canlılığını koruyacak, güvenlik ve emniyeti geliştirecek, sosyal etkileşimi ön plana çıkaracak, farklılıkların takdir edilmesini sağlayacak, kaliteli kentsel hizmetler ve yeterli konut üretimini uygulayacağız. Bu çerçevede sokak seviyesindeki kotların mümkün olan en iyi biçimde kullanılmasına izin veren düzenlemeleri dikkate alarak, kayıtlı ve kayıt dışı yerel pazarları ve ticareti destekleyerek, genel yaşam kalitesini ve sosyal bağlılığı artırma amacıyla yürünebilirliği ve bisiklet kullanılabilirliği teşvik ederek kaliteli bir kamusal alan ve sokak ağı tasarlanacaktır.
102. Katılımcı planlama ve bütçelendirme, vatandaş bazlı izleme, kendi kendine sayım ve eş-planlama gibi kökenleri devlet kurumları ve sivil toplum arasında doğrudan ortaklığın yeni boyutlarına dayanan uygulamaları destekleyeceğiz.
103. Arazi kullanımı ve planlama, konut yapımı, gıda güvenliği, tabii kaynakların yönetimi, kamu malları ve hizmetlerinin sağlanması, iklim değişikliğinin sınırlandırılması ve iklim değişikliğine uyum, dayanıklılığın tesisi ve risk yönetimi gibi alanlarda bütünleşik yaklaşımları güçlendirmek amacıyla siyasi idarenin farklı düzeyleri/ölçeklerinde sektörel politikaların hedef ve tedbirleri arasında tutarlılığı sağlayacağız.
104. Bunların yanında kaliteli kamu hizmetlerine erişimi artıran ve bunların maliyetini azaltan bilgi ve iletişim teknolojilerini uygulamaya geçirmek ve kamu kurumlarının mevzuata uyum, şeffaflık ve hesap verilebilirlik boyutunda geliştirilmesini sağlayan düzenlemelerle yerel seviyede stratejik kentsel planlama ve yönetimi hayata geçireceğiz. Tasarım sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak idame ve yönetim süreçlerine yer vermeye ve bunların tasarım, yönetim ve idame süreçlerinin tümünde katılımcı mekanizmalar kurmaya çalışacağız.

Arazi

105. Şehirleşmenin fayda ve maliyetini adil bir biçimde dağıtan ve ayrışma süreçlerinden kaçınan politikalar üzerinden adil şehirleri desteklemek amacıyla gıda güvenliği ve beslenmeyi dikkate alarak, arazinin sosyal ve ekolojik işlevini ön plana çıkaracağız. Şehirleşme sürecinin sonucu olarak ortaya çıkan değerlerin kontrol altına alınarak dağıtımını sağlamak ve spekülasyon uygulamaları önlemek amacıyla arazi piyasasına getirilen düzenlemeler de dahil olmak üzere kentsel finansal, şehir planlama ve şehir yönetimi araçlarının bütünleşik olarak geliştirilmesini teşvik edeceğiz. Rasyonel kentsel büyümeye yönelik planlamayı mümkün kılmak, kent içinde boşlukların yaygınlığını asgariye çekmek, şehirler içerisinde optimal yoğunluk sağlayacak biçimde konsolidasyonu mümkün kılmak ve ekolojik amaçlara veya tarıma ayrılmış arazileri korumak amacıyla yenilikçi enstrümanlar tasarlanmalıdır.
106. Kentlerle bütünleşmiş bölgelerde ve merkezdeki araziler de dahil olmak üzere kamunun kullanabileceği konutlara yönelik ulaşılabilir maliyetli arazi arzını geliştirecek ve ayrışmaya karşı bir tedbir olarak karma gelir gruplarına yönelik projeleri teşvik edeceğiz. Ayrıca kaçak yerleşimlerde arazi kullanımını güvenceye almak, kamu yatırımları kaynaklı arazi değer artışlarının ilgili kısmını değerlendirmeye yönelik etkili yasal ve teknik sistemleri uygulamaya koymak da yapılacaklar arasındadır.
107. Arazi tescili ve yönetimi konularına eğilen, şeffaf ve etkili arazi kullanımı ve varlık tescili sistemleri ile güçlü bir mali sistemi uygulamaya yönelik güçlü arazi yönetimi kurumları üzerinden yasal gereklere uyum sağlamayı teşvik edeceğiz. Kadastro hizmetleri ve değerlendirme haritaları gibi temel arazi envanteri bilgilerini derleme ve kullanmada ve ayrıca arazi değerindeki değişimleri değerlendirmek için gereken verileri üretmek üzere arazi ve konut fiyatlarının kaydını tutmada yerel makamlara ve paydaşlara destek sağlanacaktır. Bu bağlamda en son teknolojinin kullanıldığı kentsel gösterge sistemleri ve coğrafi bilgi sistemlerinin tasarım, finansman ve uygulanması çerçevesinde işbirliği elzemdir.

Konut

108. İstenen ölçekte erişilebilir maliyetli konut temini gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere birçok ülkede önemli sorunlardan biridir. Gecekondu mahallelerinde ve kaçak yerleşimlerde yetersiz nitelikli konutlarda yaşayan ailelerin sayısını azaltabilmek için yeterli ve erişilebilir maliyetli konuta erişim sağlanması gerekir. Katılımcı planlama ile sosyal kapsayıcılık ve katılım ilkelerini, ekonomik etkinliği, çevre korumayı ve kültürel açıdan yeterliliği esas alan ulusal konut politikaları geliştireceğiz.
109. Farklı grup ve talepleri dikkate alan bir konut arz-talep analizine olanak tanımak üzere ulus-altı düzeyde belirli sosyal, ekonomik ve kültürel dinamikleri dikkate alarak verilerin ayrıştırılmasına da bu çalışmalarda yer vereceğiz. Bu ise, konutu stratejinin merkezine yerleştiren ve mümkün olduğu ölçüde kent merkezinde konumlandırılan konut ve kentsel gelişim programlarının uygulanması için veri sağlayacaktır. Ulusal konut politikalarının uygulanmasında yerindenlik ilkesinin ön plana çıkarılmasını ve sürecin ulusal ve yerel kentsel gelişim stratejileri, arazi politikaları ve konut arzı arasında tutarlılık sağlamak üzere ulus-altı ve adem-i merkezietçi yapılar üzerinden yürütülmesini teşvik ediyoruz.
110. Uygun maliyetli konut arzını geliştirmek amacıyla esas itibarıyla özel mülkiyetten ortak konut kullanımı ve toplum arazi kooperatifleri gibi müşterek çözümler de dahil olmak üzere diğer kira ve kullanım seçeneklerine geçişi değerlendirerek geniş bir yelpazede konut seçeneklerini ön plana çıkaran politikaları dikkate alıyor ve tedrici biçimde konut sağlama ve gecekondu/kaçak yerleşimlerin güncellenmesini sağlama yönündeki politikaları benimsiyoruz.
111. Konut sektöründe inşaat yönetmelikleri ve standartları, proje izinleri, arazi kullanım tüzük ve genelgesi ve planlama yönetmelikleri de dahil olmak üzere kalite ve kullanılabilirliği sağlamaya yönelik yasal düzenlemeleri teşvik ediyoruz. Bu bağlamda planlama çalışmalarını kentsel sistemden kopuk, kentin çevresinde izole konumlardaki toplu konut projelerinden kaçınmalıdır.

Mobilite

112. Ulaşımaya olan yüksek talep ve ulaşım altyapısının arazi kullanımı, kentsel ortamları ve kentlerin insanlar ve mallar/ürünler açısından erişilebilirliğini ciddi baskı altına almaktadır. Politikada bir dönüşüm yaşanmadıkça ve çabalara hız verilmedikçe bu sistemlerin beklenen kentsel gelişimle başa çıkabilmesi mümkün olmayacaktır. Kentsel mobilite ve arazi kullanımı politikasına yönelik bir vizyon ve belirli hedefler belirleme bağlamında, özellikle de herkes için güvenli, uygun maliyetli, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine erişim sağlamada mevcut "otomobil odaklı" gelişim yapısından aşağıdaki yollarla herkes için kentsel erişimi geliştiren insan odaklı gelişime doğru büyük çaplı bir dönüşüme ihtiyaç duyuyoruz:
- (a) Toplu taşıma, yürüme ve bisiklet kullanımında büyük çaplı bir artış,
- (b) Yoksulların yerinden edildiği durumları asgariye indiren ve uygun maliyetli konutlarla geniş bir yelpazeden iş olanakları ve hizmetleri bir arada sunan ve Sürdürülebilir Kentsel Mobilite Planları üzerinden bütünleşik mekan ve ulaşım planlaması yoluyla mümkün kılınan Eşitlikçi Ulaşım Odaklı Gelişim ,
- (c) Özellikle deniz kenarındaki kentler ve küçük adalarda kurulu gelişmekte olan ülkeler bağlamında su yolları ve ulaşım planlaması da dâhil olmak üzere daha iyi ve koordineli ulaşımaya yönelik arazi kullanımı planlaması.
113. Küçük ve orta ölçekli kentlerin gıda güvenliği sistemlerini güçlendirmedeki rolünü ön plana çıkaran çok merkezli ve dengeli bölgesel gelişim politika ve müdahalelerini, güçlü altyapı ve araziye ve etkili ticari bağlantılara erişim sağlama üzerinden uygulayacak ve küçük ölçekli çiftçilerin daha büyük ölçekli tedarik zincirlerine bağlanmasını temin etmek üzere kentler ve bölgeler ekseninde seyahate olan talebi asgariye çekecek biçimde çeşitli hizmetlerin adil dağıtımını sağlayan yoğunluk merkezli bir yapıyı hayata geçireceğiz. Aynı zamanda, karma işlevli ve iyi bağlantılı bir arterler ağı sunan ve mobilite planlarını genel kent planlarına entegre eden dar alanda yoğun bir işlev sunan transit-destekli kent modellerini geliştirecek ve bu suretle özel araçlara olan talebi azaltacak ve verimli ve güvenli, birden fazla sisteme dayanan ulaşım yapılarını teşvik edeceğiz.
114. Kamunun hibe programlarından diğer kamu kuruluşları ve özel sektörün katkılarına kadar çeşitli finansman kaynaklarını kullanarak ulusal düzeyde kentsel ulaşım altyapısı fonları oluşturmayı değerlendireceğiz. Ayrıca ulus, bölge/büyükşehir ve yerel düzeyde kentsel ulaşım sistemlerinin daha geniş kapsamlı faydalarını, ekonomi, yaşam kalitesi, erişilebilirlik ve yol güvenliği de dâhil olmak üzere çeşitli boyutlarda değerlendirmek üzere mekanizmalar ve ortak çerçeveler geliştireceğiz.
115. Kentsel alanlarda ve büyük şehirlerde, paylaşımlı mobilite hizmetlerini mümkün kılan yeni teknolojiler de

- dahil olmak üzere ulaşım ve mobilite hizmetlerinin organizasyonu, temini ve düzenlenmesine yönelik çerçevelerin geliştirilmesini ve yerel idarelerle ulaşım ve mobilite hizmetleri sağlayıcılar arasında karşılıklı yükümlülüklerini tanımlayan açık ve net akdi ilişkilerin geliştirilmesini destekleyeceğiz.
116. Yerel düzeyde ulaşım ve kentsel planlama departmanları arasında ve ayrıca yerel ve ulusal düzeyde planlama ve politika çerçeveleri arasında daha iyi koordinasyon ve karşılıklı anlayış ortamı oluşturmak için gereken koşulları oluşturacağız.
117. Yerel idarelere bütünleşik ulaşım uygulamalarını hayata geçirmek için gerek duydukları bilgi ve kapasiteyi ve ayrıca bu sistemlerin benimsenmesi sonrasında kullanımını zorunlu tutmaya yönelik yasal kapasiteyi sağlayacağız.
118. Kentlere trafik sıkışıklıklarını ve kirliliği azaltırken verimliliği de artırmayı sağlamak üzere BRT sistemleri, banliyö trenleri, bisiklet şeritleri ve teknoloji tabanlı ulaşım sistemleri gibi kamunun ulaşım sistemleri üzerinden ulaşım altyapılarını geliştirebilmelerini sağlayacak finansman enstrümanlarını geliştirmede destek vereceğiz. Bu tedbirler daha dar coğrafyaları, yüksek yoğunluğu, bağlantılılığı ve karma kullanımları esas alan insan merkezli kentsel planlama ve araçların yakıt tüketiminde verimliliğine ilişkin standartların ve yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanan araçlara yönelik teşviklerin uygulamaya konması ile tamamlanacaktır.

Kentsel Temel Hizmetler

119. Kentsel gelişim planlaması sırasında su ile ilgili düzenlemeleri yapılanmaya göre uyarlamaya çalışmak yerine su sorunlarını ilk aşamada öngörmeye çalışmayı öneririz. Su boyutunu erken aşamada çeşitli mekânsal ölçeklerde değerlendirmeye almak ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan büyük tasarruf sağlayacaktır. Tümü sürdürülebilir su yönetimine bağlı olan birden fazla sektör ve topluluğun aktif katılımı gerekmektedir.
120. Bir insan hakkı olan su ve kanalizasyon hizmetlerine erişimi sağlamak ve kar amacı gütmeyen kapasite gelişimi yoluyla sürdürülebilir su gelişimini teşvik etmek amacıyla su hizmeti sağlayan idarelere bilgi paylaşımı ve kurumların birbirinden öğrenmesine yönelik ortaklıklar üzerinden destek vereceğiz. Küresel, bölgesel, ulusal ve yerel mekanizmalar finansal ve operasyonel açıdan takviye edilerek kapasite açığının kapatılması ve iddialı kalkınma hedeflerine ulaşılması gerekir.
121. Yerelde güçlü liderlik ve uzun süredir göz ardı edilen hizmetler olan kanalizasyon altyapısına yeterli yatırım yapılması sağlanmadan halk sağlığı güvence altına alınamaz. Yenilikçi, bağlama özel ve kültürel açıdan hassas çözümler mevcut olup, bunlar kent genelinde kanalizasyon hizmetlerine evrensel erişim stratejisi planlamasında dikkate alınmalıdır.
122. Elektrik üretimi aktiviteleri üzerinde dolaysız kontrolü olmayan kentler için dahi yerel altyapıyı ve binalar, sanayi, taşımacılık, atık ve kanalizasyon hizmetleri gibi son kullanım sektöründe sürdürülebilir enerji kullanımını teşvik eden düzenlemeleri kontrol edebildikleri söylenebilir. Şebeke sayaç standartları, portföy standartları ve enerji konusundaki kamunun alım politikalarının uygulamaya geçirmeye destek vermedeki etkinliğini dikkate almaktayız. Yenilenebilir enerji ile enerji verimliliği arasındaki sinerjileri geliştirmek amacıyla akıllı şebekeler ve bölge enerji sistemlerine de öncelik verilmelidir.
123. Etkili ve sürdürülebilir olması için atık su yönetimi, tüm sektörlerde ve her düzeyde siyasi, idari, ve yetkisel sınırları aşan bir biçimde kentsel gelişim planlamasının ayrılmaz bir parçası haline getirilmelidir. Adem-i merkezizetçi atık yönetimi sistemlerine evrensel erişim sağlamaya ve düzenlemelere tabi tutulmayan ve uygunsuz atık yönetim şekil ve konumlarını izlemeye kararlıyız. Bu bağlamda üreticilerin kentsel atık yönetimi sistemlerini finanse ettiği ve atık akışının tehlikelerini azaltarak daha iyi ürün tasarımı yoluyla geri dönüşüm oranlarını geliştirdiği kapsamlı üretici sorumluluğu yapılanmaları geliştirilmelidir.

Miras ve Kültür

124. Master plan, imar kuralları ve stratejik büyüme politikaları gibi geniş bir yelpazede somut ve soyut kültürel varlıkları ve alanları güvence altına alan planlama araçlarının benimsenmesi yoluyla kentsel miras ve kültürü kent planları ve stratejilerinin öncelikli bir bileşeni haline getirecek ve kalkınmanın bu alanda yıkıcı etkisini azaltacağız. Yeni teknoloji ve teknikleri kullanarak ve yerine göre yerel toplumu da sürece dahil ederek bu somut ve soyut varlıkların kapsamlı bir envanterini ve/veya haritasını da çıkaracağız.

YENİ KENTSEL GÜNDEMİN UYGULANMASINA YÖNELİK ARAÇLARIN GELİŞTİRİLMESİ: FİNANSMAN VE DİĞER UYGULAMA ARAÇLARI

125. Yeterli mali kaynakların ve her düzeyde kapasitenin sağlanmadığı bir tabloda karşı karşıya kalınan sorun ve fırsatların hiçbirinin ele alınamayacağını ve bu gündemde ortaya konan hedeflerden hiçbirine ulaşamayacağını ışığında ulusal kent politikalar tarafından yönlendirilen sürdürülebilir kentsel gelişimin uluslararası ekonomik çevrenin desteklediği bütünleşik ulusal ve uluslararası finansman çerçevelerine dayandığının farkındayız.
126. İddialı bir Yeni Kentsel Gündemin uygulanması için tüm mevcut geleneksel ve yenilikçi kaynaklardan

yararlanan geniş bir yelpazeden uygulamaya geçirilmesi gerekecektir. Kaynakların mobilizasyonu uluslararası, ulusal ve yerelin yanı sıra kamu ve özel sektör arasında ortaklık konseptine entegre edilecek ve bu çerçevede eşitlik ve toplumun en yoksul kesimini oluşturan ve hassas durumlardaki insanlarla dayanışma ilkesi esas alınacaktır.

127. Devasa altyapı finansmanı açığı, insanlara yeterli hizmet sağlayabilme bağlamında ele alınması gereken en öncelikli sorunlardan biridir. Bu açığın kapatılmasının, özellikle yerel düzeyde Yeni Kentsel Gündemin ve SDG'lerin gerçekleştirilmesinin bir ön şartı olduğunun bilincindeyiz. Bu yolda, gereken devasa yatırımların ancak iç kaynakları kullanırken dışarıdan finansmana erişmek ve yerel yönetimlerin bu kaynaklara erişiminin önünü açmak yoluyla gerçekleştirilebileceğini anlıyoruz.
128. Her ülke bu bağlamda, sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için gereken mali durumu geliştirmeye yönelik belirli araç ve mekanizmalara işaret etmektedir. Dolayısıyla şehirleşmenin finansmanında ve idarenin her düzeyinde finansal yönetim kapasitelerinin geliştirilmesinde bu bağlama özel yaklaşımları talep ediyoruz.

Ülke içinde kamusal kaynaklar

129. Kaynak mobilizasyonu yerli kaynaklara ve şehirleşmenin faydaları ile kamu ve özel sektör yatırımlarının katalizör etkisi ve azamiye çıkarılan katkısı üzerinden elde edilen gelirlere odaklanacaktır. Uygulamaya yönelik tüm finansal araçların ulusal yasal çerçevelere ve politika çerçevelerine sağlam bir biçimde entegre edilmiş olması elzemdir.

Sağlıklı finansal politika çerçevesi

130. Yerel yönetimlerin işlev ve yetkilerine tekabül eden yeterli ve öngörülebilir transferler sağlayan biçimde devletin daha üst kademelerinden ulus-altı ve yerel yönetimlere transferlere yönelik güçlü ve şeffaf bir sistem sağlayarak, ulusal kaynakların en az %20'sinin yerel yönetimlere kanalize edilmesini ve böylece mali açığın dolaysız olarak asgariye çekilmesine ve kaynakların daha efektif kullanımına katkıda bulunacağız.
131. Sağlıklı ulus-altı mali politikalar uygulamaya, vergiler, gelirler, harcamalar ve yerine göre borç finansmanı konularında yerel yönetimin özerkliğini artırmaya kararlıyız ve bu çerçevede yerine göre belediyeler ve büyükşehir belediyeleri ile eyalet düzeyinde veya ulusal düzeydeki devlet kurumları arasında yetki paylaşımı ve finansman çalışmalarını mümkün kılan belirli mekanizmaları hayata geçireceğiz.
132. Bölgeler arasında ve kentsel ve kırsal alanlar arasındaki eşitsizlikleri azaltmanın yanı sıra bütünlük ve dengeli bölgesel kalkınmayı teşvik etmek üzere mali kaynakların dağıtımına yönelik dikey ve yatay düzlemde yeterli modelleri geliştirmeyi planlıyoruz. Bu bağlamda devletten kaynak aktarımının kamuoyunca incelenebilmesini mümkün kılmak için, eşitlikçi ve mekânsal entegrasyon hedefine doğru ilerlemeyi sağlayacak bir araç olarak harcama verilerinde şeffaflığın sağlanması gerekmektedir.
133. Meskenlerin ve ticari binaların değerinde ekonomik ve sosyal altyapı unsurlarının ve kaliteli bir kamusal alan sağlanması yoluyla meydana gelen değer artışı da dahil olmak üzere kamu yatırımları sonucunda arazi ve gayrimenkul değerlerinde meydana gelen artışı tespit etmeye yönelik belirli mekanizmaları uygulamaya geçireceğiz. Bu değer artışından yalnızca özel sektörün yararlanmasını ve arazi spekülasyonunu önlemek üzere arazi sahiplerinin daha eşitlikçi bir kentsel gelişime katkıda bulunmasını temin etmek üzere adil vergilendirme uygulamaları sağlamak ve kazanımların alan ve kent genelinde yeniden dağıtımını gerçekleştirmek üzere tedbirler hayata geçirilecektir.

Mali Yönetim

134. Etkili mali yönetim sistemleri yerel yönetimlerin finansal durumunu geliştirmenin ve kredi itibarı sağlamanın önkoşuludur. Dolayısıyla, bankaların nezdinde muteber projeleri geliştirme, uygulama ve işletme, kamu-özel sektör ortaklıklarını ve halkla ortak çalışmaları yönetme kapasitesi de dâhil olmak üzere yerel yönetimlerin planlama, bütçelendirme, muhasebe, satın alma, raporlama, denetim ve gözetim kapasitelerini geliştirmeye kararlıyız. Kapasite gelişimi çok-düzeyli bir kurumsal koordinasyon çerçevesine dayanmalıdır.
135. Yerel yönetimleri performans dayalı idareler arası mali transfer sistemleri gibi teşvik unsurları yoluyla yerelde mali yönetimi hayata geçirmeye teşvik ederiz.
136. Harcamaların kontrolüne yönelik şeffaf ve hesap verebilirliği ön plana çıkaran mekanizmalar ve müdebbir bir borç yönetimi sağlayan ve sürdürülemez borç finansmanı sarmallarını önleyen açık düzenlemeler ve kontrol yapıları geliştirmenin hayati önem taşıdığını biliyoruz.

Gelir ve Gider

137. Yerel yönetimlerin potansiyel gelir tabanlarını kayıt altına almasını ve geliştirmesini, ve harcamaları karşılamak üzere kullanıcı ücret ve harçları belirleme ve tahsil etmesini mümkün kılacak ve bir yandan da yoksul hanelerin ve marjinal grupların orantısız biçimde etkilenmesini önleyecek politika ve kapasiteler oluşturmaya kararlıyız. İstismanın önlenmesine yönelik maddelerin ve şeffaflık mekanizmalarının eklenmesi dikkate alınırken vergiden kaçınma çabaları da ele alınmalıdır.
138. Şeffaf ve hesap verebilirlik ilkelerine uygun, yasama organının kontrolünü ve kamuoyunun katılımını esas alan, açık ve adil ihale süreçlerini, satın alma mekanizmasını ve güvenilir bütçe uygulamalarını destekleyen harcama kontrol enstrümanlarını teşvik etmeye kararlıyız.

Borçlanma

139. Borç finansmanına erişimin altyapı yatırımları açığını kapatma bağlamında, özellikle kamuoyuna getirisi yüksek zorunlu yatırımlar açısından kentsel altyapı yatırımı planlarının temel bir unsuru olduğunun farkındayız. Belediyelerin borçlanmasına yönelik olarak gelirler ve kapasiteleri de dikkate alan ve yerel kredi itibarı değerlendirilmelerinde dile getirilen somut düzenleyici çerçeveler oluşturmaya ve yerine göre sürdürülebilir belediye borçlanma piyasalarını genişletmeye kararlıyız. Şeffaf ve sorumlu bir yapıda avantajlı borçlanmayı kolaylaştırmak üzere faiz destekleri, sınırlı garantiler ve sınırlı merkez bankası fonlaması gibi kredi garantilerini ve diğer kredi destek unsurlarını tahkim edecek kaynaklar harekete geçirilecektir.
140. Ortaklar, bağıışçı kuruluşlar, kalkınma finansmanı sağlayan kurumlar ve özel sektörle bir arada çalışarak ulusal belediye kalkınma fonları veya ulusal kalkınma bankaları gibi kentlerin finansmanına yönelik finansal aracı kurumların kurulmasını değerlendireceğiz.
141. Borçlanma konusunda deneyimsiz kentlerin sayısı ve bazı devletlerin kentlerin aldığı borçlardan sorumlu tutulabileceği dikkate alındığında ulusal ve ulus-altı düzeyde yönetimler arasında güçlü bir işbirliğine olan ihtiyaç açıktır. İlgili tüm idare düzeylerinin talebi halinde hem yerel idareleri bu Gündemin hedeflerine ulaşmaya yardımcı olabilecek sermaye ihtiyacı yoğun projeler için finansman teminine teşvik etmek hem de merkezi hükümetin itibar ve finansman riskleri açısından maruziyetini sınırlamak amacıyla mali sorumlulukların adil ve rasyonel biçimde bölüşülmesi yönündeki diyaloga katılmaya sıcak bakıyoruz.

İklim Finansmanı

142. Bugün alınan planlama ve finansman kararlarının gelecek yüzyıl boyunca dünyanın iklim ve kalkınma sonuçları üzerinde belirleyici rol oynayacağını ve harekete geçebilmeleri için uygun çerçevelerin geliştirildiği durumlarda kentlerin düşük emisyon düzeyinde, iklim faktörleri açısından dayanıklı projelerin uygulanmasında küresel camiaya liderlik etme potansiyeli olduğunun farkındayız. Risk transferi mekanizmaları da dahil olmak üzere sermaye maliyetini azaltmak için gereken ve özel sektörü ve haneleri kentsel dayanıklılık programlarına ve dayanıklılığı artırmaya yönelik çabalara katılmaya teşvik edecek tedbirleri hayata geçireceğiz. İklim değişikliğine karşı uyum ve değişikliğin boyutunu sınırlama amacıyla gelişmekte olan ülkeler tarafından kullanılabilir yeni olanaklar İklim Fonu bünyesinde ortaya çıkmıştır. İklim değişikliğine uyum sağlama ve etkilerini azaltmaya yönelik finansmanın kentlere sağlanması bağlamında Yeşil İklim Fonunda ulus-altı düzeyde bir pencerenin oluşturulmasına çalışacak ve bu yöndeki çabalara destek vereceğiz. İklim finansmanı altyapı çözümleri geliştirme ve katalizör niteliğindeki finansal enstrümanları belirlemeye yönelik uygun mekanizmaları oluşturma bağlamında yerel finans kurumları ile işbirliği yapacağız. Kentsel altyapı unsurlarına, kentsel varlıklara ve yerel nüfusun barınaklarını ve ekonomik gereksinimlerini güvence altına almaya yönelik yatırımlar bağlamında kentlerin gelecekte karşılaşıacağı iklim risklerine yönelik uygulanabilir makul çözümlere geliştirmek üzere ulusal ve uluslararası düzeyde sigorta ve reasürans kurumları ile işbirliği yapacağız.

Ortaklıklar

143. Şehirleşmenin finansmanı bağlamında bir dizi paydaşla kurulacak ortaklıklar önemli araçlardır. Bu nedenle net ve şeffaf yasal ve finansal çerçevelerin ve idari prosedürlerin ve ayrıca çok-paydaşlı ortaklıklara yönelik planlama ilkelerinin oluşturulması suretiyle kentsel gelişim süreçlerinde ortaklıkların kullanımını teşvik etmekteyiz. Ayrıca bu kapsamda ortaklıkların tüm boyutlarında yerel yönetimlere istişare sağlayacak ve yerel idarenin yetkilileri ve diğer paydaşlar açısından sistematik eğitimler ve kapasite geliştirme

olanakları sunacak kamu-özel sektör ortaklık birimlerinin ve/veya sektör bazında yapılanmaların oluşturulmasını da değerlendireceğiz.

144. Kentsel sektörde özel sektörün ticari faaliyet, yatırım ve inovasyonlarının üretkenlik, kapsayıcı iktisadi büyüme ve istihdam yaratmanın önde gelen unsurları arasında yer aldığına farkındayız ve işletmeleri kentsel alanlardaki sürdürülebilir kalkınma sorunlarının çözümüne yaratıcılık ve inovasyon ile katkıda bulunmaya davet ederiz.

Uluslararası kalkınma işbirliği

145. Resmi Kalkınma Yardımı (ODA) ve işbirliği inisiyatifinin gerek hibe ve kredileri üzerinden kentsel gelişime sağladığı doğrudan destek, gerekse yerel ekonomilere kamu ve özel sektörün yatırımını teşvik eden, potansiyel yatırımcılar açısından riski ortadan kaldırarak yeni finans kaynaklarının kullanımında katalizör rol oynayan, ve kapasite geliştirmeyi mümkün kılan bir kurum olması nedeniyle önemini tekrar vurgulamak isteriz.
146. Özellikle düşük gelir grubundaki ülkelerde finansal mühendislik transferi ile ilgili konularda Resmi Kalkınma Yardımı (ODA) ve işbirliği inisiyatiflerinin ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde daha aktif olabilmesini teşvik edeceğiz. Kuzey-Güney, Güney-Güney eksenlerindeki, ve ayrıca üç taraflı, adem-i merkezîyetçi, ve kentler arası işbirliği niteliğindeki de dahil olmak üzere Yeni Kentsel Gündemin uygulanmasına katkıda bulunacak uluslararası işbirliği olanaklarını genişleteceğiz.
147. Addis Ababa Eylem Gündeminde ortaya konan ve yeterli Resmi Kalkınma Yardımı (ODA) akışına erişimi ve ODA fonları ile borç finansmanını bir araya getirmeyi kolaylaştırabilecek ek çerçeveleri içeren paradigmanın da hayata geçirilmesi suretiyle yerel makamların Yeni Kentsel Gündemin uygulanmasına etkin biçimde katkıda bulunmasını destekleyeceğiz.
148. Bankalar nezdinde itibarlı projeleri oluşturma, planlama, uygulama ve işletme bağlamında kayda değer destek veren proje hazırlama yapılanmaları kurmak üzere ülkelere ve uluslararası ağlara destek vereceğiz.
149. Dünya Bankası Grubu ve bölgesel kalkınma bankaları gibi uluslararası ve çok-taraflı finans kurumlarını Yeni Kentsel Gündemin önceliklerini dikkate almaya ve bunları altyapı ve gelişim projelerinde kullanılmak üzere gelişmekte olan ülkelere sağlanan fonlara ilişkin kriterlerine entegre etmeye davet ederiz.

Bilim, teknoloji, inovasyon ve kapasite gelişimi

Kapasite gelişimi

150. Yönetimin tüm seviyelerinde birden fazla paydaşın ve kurumun yeteneklerini değerlendiren ve sürdürülebilir şehirleşmeye yönelik kamu politikalarını belirleme, uygulama, yönetme ve icra etmeye yönelik bireysel ve kurumsal kapasiteyi bir araya getiren çok boyutlu bir yaklaşım olarak kapasite geliştirmeyi teşvik etmekteyiz. Yerel, ulusal ve bölgesel yönetimlerin, uluslararası kurumların, yerel yönetim birliklerinin, ve ayrıca akademik kurumların ve araştırma kurumlarının Yeni Kentsel Gündeme yönelik Kito Uygulama Planının kapasitesinin geliştirilmesi bağlamında aktif katılım ve katkılarını mümkün kılmak üzere güçlendirilmesini taahhüt ederiz.
151. Sektör bazında hizmet sağlama ve planlama görevleri ile ilgili bireysel yetkinliklerin yanı sıra, organizasyon ve kurumsal yönetim süreçlerini şekillendirmeye yönelik yönetim becerileri ve birden fazla paydalı karar alma süreçlerine dahil etme yeteneklerinin de artırılması gerekmektedir.
152. Etkili kentsel planlama ve yönetim sağlamak ve yerine göre etkili yerel vergi sistemlerini sürdürmek için gereken teknik kaynakları ve insan kaynaklarını geliştirmede ulusal ve ulus-altı yönetimlerin yaptığı yatırımları hayata geçireceğiz. (Esasen merkezi hükümetin hibe ve teşviklerine dayanan) bir yerel finans sisteminden karma bir yapıya dayanan bir finans sistemine geçişi teşvik etmek üzere bilinçlendirmeye yönelik faaliyetler ve kapasite gelişimi programları uygulamaya konmalıdır. Davranışları ve yönetim kültürünü değiştirmeye yönelik performans tabanlı hibe ve teşvikler uygulanacaktır.
153. Yasal arazi bazlı gelirlerden ve finansman araçlarından ve ayrıca gayrimenkul piyasasının işleyişinden yararlanma bilgisi ve kapasitesini artırmaya yönelik programları hayata geçireceğiz. Politika yapımcılar değer elde etmenin hukuki ve iktisadi temelleri konusunda bilgilendirilecek ve yerel düzeyde yetkililere arazi değerindeki artışı tespit edip bundan yararlanabilme kapasitesi sağlanacaktır.
154. Yerel yönetimler ve sivil toplum arasında kapasite gelişimi programlarını gerçekleştirmeye yönelik işbirliğini denklemler arası öğrenim, konuyla ilgili ortaklıklar ve belediyeler arası işbirliği gibi işbirliği yaklaşımları üzerinden güçlendireceğiz. Bunu yaparken de uygulayıcı ağlarının ve diğer politika arayüzü

- mekanizmalarının kurulmasına, meslektaşların birbirine tavsiyelerde bulunabilmesini sağlamak üzere deneyimlerin ortaya konması ve diyalog sağlamaya yönelik denklemler arasında öğrenim formatlarının uygulanmasına öncelik vereceğiz.
155. Hassas durumlardaki kişilerin sorunlarının ve dışlanmalarının nedenlerini bertaraf edebilmesine yönelik beceri ve yeteneklerini güçlendirmek için özel olarak yapılandırılmış eğitim programları ve yönetim inisiyatiflerini uygulayacağız. Bu inisiyatifler toplum liderlerinin kapasitesini geliştirmeye, özellikle de kadınların kentsel gelişime yönelik karar alma süreçlerine etkin katılımına odaklanmalıdır.
156. Yerel yönetim birlikleri kapasite gelişimini sağlayan kurumlardan biri ve bilgi paylaşımına yardımcı olan önemli araçlar olarak görülmelidir. Kamu kurumları işbirliğine yönelik ortaklık yaklaşımlarını desteklemeli ve diyalog içinde çalışmalıdır.
157. Muhasebe süreç ve kayıtlarının geliştirilmesi ve sayısallaştırılmasına odaklanan bir yaklaşımla yerel düzeyde ve belediye düzeyindeki performansı gözden geçirme amacıyla yerel yönetimlerin yerine göre şeffaf ve bağımsız gözetim/izleme süreçlerine yönelik hedefleri gerçekleştirmesi ve zemini oluşturmaya yardımcı olacak kapasite gelişimi programlarını hayata geçireceğiz.

Teknoloji ve İnovasyon

158. Kentlerin yönetimini geliştirmenin yanı sıra hesap verebilirlik ve şeffaflığı artıran yeni ve mevcut teknolojilerin, kamuya ait malların/ürünlerin korunmasını ve dijital bilgilere ve yerel alışkanlıklara erişim açısından belirli sınırlamaları dikkate alan uygun bir biçimde kullanımını hayata geçireceğiz.
159. Bilgi ve iletişim teknolojilerini vatandaşların erişimine açmak, vatandaşların medeni sorumluluklarını geliştirip uygulayabilmelerine olanak tanımak ve katılımı genişletirken sorumlu yönetimi de teşvik etmek üzere kapasite gelişimi programları uygulayacağız. Kentsel hizmetlere erişimi artırmak amacıyla çevrimiçi (online) platformlar geliştirilebilir.
160. Teknolojik yeniliklerden sürekli olarak faydalanan vatandaş merkezli dijital çağ yönetiminin başarıyla geliştirilmesi ve uygulanması. Bunun için güçlü bir siyasi iradeye, işbirliğine yatkın liderliğe ve ulusal ICT politikası ve e-devlet stratejisinin yanında kurumları güçlendirmeye ve kamu görevlilerinin kapasitesini artırmaya yönelik çalışmalar da dahil olmak üzere yeni kurumsal çerçevelere ihtiyaç duyulacaktır.

Veri toplama ve analizi

161. İyi yönetim bulgulara dayalı bir süreç olup hem dünya genelinde karşılaştırılabilir verileri, hem de ayrıntılı ve yerelde üretilen verileri kullanan paylaşımlı bir bilgi tabanı üzerine inşa edilir. Kentlerin yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınma ile ilgili ilerlemeye ilişkin olarak veri toplama, izleme ve raporlamada oynayabileceği önemli rol de dikkate alınmalı ve bununla ilgili kapasitelerin oluşturulması sağlanmalıdır.
162. Veri toplama çalışmaları ve göstergeleri, uluslararası, ulusal ve yerel düzeylerde elde edilen ilerlemenin izlenmesi ve uygulama stratejilerinde gerekli düzenlemeleri yapmaya yönelik kararların alınması açısından elzemdir. Elde edilen veriler şeffaf, erişime açık ve yerine göre ayrıntılı olmalı ve bu sayede mevcut eşitsizliklerin tespit edilebilmesi ve kapsayıcı gelişimi teşviki sağlanmalıdır.
163. Ulusal, ulus-altı ve yerel yönetimler ve devlet-dışı aktörler ve halk da dahil olmak üzere diğer paydaşlar arasında bilgi transferi ve paylaşımına yönelik teknolojik ve sosyal araçları kullanan katılımcı veri platformlarının oluşturulması, yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi için çalışarak e-devlet, ICT-destekli yaklaşımlar ve açık veri üzerinden etkili kentsel planlama ve yönetimi, etkinliği ve şeffaflığı sağlayacağız.

C. İZLEME VE DEĞERLENDİRME

164. Etkili uygulamayı ve etkisinin artarak devam etmesini sağlamak amacıyla bu Yeni Kentsel Gündemin izlenmesi ve değerlendirmesini sağlamanın acil bir ihtiyaç olduğunu vurgulamak isteriz.
165. Yeni Kentsel Gündemin uygulanması kadar izleme ve değerlendirme sürecinin de küresel, bölgesel, ulusal, ulus-altı ve yerel düzeyde devamlılık arz eden bir süreç olması ve bu çerçevede tüm paydaşlar arasında ortaklıkların tesisi ve güçlendirilmesi, kentsel çözümlerin paylaşılması ve denenmesinin ve karşılıklı öğrenmenin teşviki, ve tüm aktörlerce tüm seviyelerde karşılıklı hesap verebilirliğin desteklenmesi amaçlarının güdülmesi gereğini ortaya koyarız. İzleme ve değerlendirme süreci mevcut platform ve süreçleri tanıyarak güçlendirebilmeli, mükerrer süreçlerden kaçınabilmeli ve yerel ve ulusal durumlara, kapasitelere, ihtiyaç ve önceliklere yanıt verebilmelidir. Kapsayıcı, herkese açık, katılımcı ve şeffaf bir süreç olarak ilgili tüm aktörlerin raporlama sürecini desteklemelidir.
166. Yeni Kentsel Gündemin küresel, bölgesel, ulusal, ulus-altı ve yerel düzeylerde düzenli aralıklarla

gerçekleştirilecek etkili, kapsayıcı ve şeffaf bir izleme ve değerlendirme çerçevesine olan ihtiyacı ve bu suretle 2030 Gündemine ilişkin izleme ve değerlendirme süreci ile tutarlı ve bu ikinci sürece veri sağlayan bir yaklaşımla etkili uygulamasına destek vermeyi ve kaydedilen ilerlemeleri takip etmeyi sağlamayı vurgulamak isteriz. Bu bağlamda aynı zamanda ulusal kentsel politikalar, kapasite gelişimi ve belediyelere yönelik etkili finans sistemleri ve yasal çerçeveler gibi çalışmaların önünü açabilecek vektör ve şartlar da dile getirilir. Değerlendirme ilgili Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri göstergelerinin birbirini tamamlayıcı rolüne katkıda bulunmalı ve kentlerin kaydettiği ilerleme hakkında bilgi verecek çok sayıda gözlem alanını belirlemelidir.

167. Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programının (BM Habitat) uzmanlığını takdirle karşılıyor ve Yeni Kentsel Gündem ile 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündeminin hedeflerine ulaşmak için sürdürülebilir kentsel gelişime yönelik politikaları geliştirme ve uygulamada tüm düzeylerde idarelere destek vererek kentsel gelişim konularındaki Birleşmiş Milletler Sisteminin koordinasyonu boyutundaki yetkisini ve lider rolünü yeniden vurguluyoruz. Genel Kurula BM Habitat'ı güçlendirme ve bu yapılanmaya izleme ve değerlendirme sürecini koordine etme ve Yeni Kentsel Gündemin uygulanması konusunda raporlama yapma sorumluluğunu verme çağrısı yapıyoruz. Sürdürülebilir şehirleşme alanında BM sistemi genelinde koordinasyon ve tutarlılığı güçlendirme gereksinimini vurgularız.
168. BM Habitat'tan kentsel gelişim konularında BM Sistemini koordine etme bağlamında Yeni Kentsel Gündemin uygulanmasına yönelik düzenli bir ilerleme raporu hazırlayarak elde edilen ilerlemenin nitel ve nicel bir analizini ortaya koymasını talep ediyoruz. Rapor hazırlama süreci ulusal ve yerel yönetimlerin yanı sıra bölgesel komisyonlar da dahil olmak üzere Birleşmiş Milletler Sisteminin, çok taraflı örgütlerden paydaşların, sivil toplumun, özel sektörün, toplulukların ve diğer grupların ve devlet dışı aktörlerin görüşlerine de yer verilmelidir. Mümkün olduğu ölçüde, 56/206 sayılı Genel Kurul Kararında şart koşulduğu üzere ve 70/210 sayılı Genel Kurul Kararında da insan yerleşimleri alanında politika yapıcılar, yerel yönetim liderleri, sivil toplum paydaş ve uzmanları ve uygulayıcılar arasındaki etkileşimlerin en önde gelen küresel ortamı olarak tanınan Dünya Kent Forumu gibi katılımcı ve kapsayıcı tartışmaya ve görüş alışverişine yönelik mevcut platformlardan yararlanılmasını öneririz.
169. Yerel İdarelere İlişkin Birleşmiş Milletler Danışma Komitesi (UNACLA) gibi uygun mekanizmalar ve bu idarelerin oluşturduğu birlikler üzerinden Yeni Kentsel Gündemin ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin kentsel boyutunun uygulanmasında temel oyuncular olarak yerel ve ulus-altı yönetimlerle uluslararası diyalogu güçlendirmeye devam etme ihtiyacı vurgularız. Yerel yönetimlerin Yeni Kentsel Gündemin yerel düzeydeki kazanımlarını izleme ve değerlendirmeye yönelik uygulanabilir mekanizmalar geliştirmesi yönünde bir çağrıda bulunuruz.
170. Dünya Habitat Günü ve Dünya Şehirleri Günü gibi mevcut inisiyatifler üzerinden ortaklıklar, savunuculuk ve bilinçlendirme faaliyetleri yoluyla seferber etme çabalarını güçlendirme ve toplumu, vatandaşları ve paydaşları Yeni Kentsel Gündem çevresinde mobilize etmeye yönelik olarak Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Şehirleşmenin On Yılı gibi inisiyatifler geliştirme ihtiyacı yeniden vurgularız.
171. Ayrıca BM Habitat'ın ve ilgili diğer paydaşların Üye Devletler ile yakın işbirliği içerisinde ve Habitat III Ortakları Genel Kurulu da dahil olmak üzere uzmanların seferber edilmesi yoluyla, Habitat III Kavram Dokümanları ve Politika Birimleri hazırlık sürecinin açtığı yoldan hareketle Yeni Kentsel Gündem ile ilgili mevcut bilgi ve kentsel çözüm platformları ile bağlantıları konsolide etme amacını güden ve Yeni Kentsel Gündemin ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin kentsel boyutunun uygulanmasına yönelik olarak bulgulara dayanan ve pratiğe dönük rehberlik sağlayabilmesine duyulan ihtiyacı da vurgularız. Bu bağlamda BM-Habitat tarafından BM Sisteminin geri kalanı ile işbirliği içerisinde koordine edilen bir Uluslararası Çok Paydaşlı Sürdürülebilir Şehirleşme Panelinin oluşturulması seçeneği değerlendirilebilir.
172. 31/109, 32/16, 251/177 ve 56/205, 56/206, 67/216, 68/239 ile 69/226 sayılı Genel Kurul Kararlarında benimsenen şekliyle Habitat I ve II sonuçlarını tekrar vurgular, 70/210 sayılı Genel Kurul Kararını ve ayrıca Afrika Habitat III Bölgesel Toplantısının Abuja Deklarasyonu ile Latin Amerika ve Karayipler Habitat III Bölgesel Toplantısının Toluca Deklarasyonunu hatırlayarak Habitat III'ün çıktıkları arasında Yeni Kentsel Gündemin ve bunun yanında 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündeminin kentler ve insan yerleşimleri bileşeninin uygulanmasında BM Habitat'ın güçlendirilmesine de yer verilmesi çağrısında bulunarak ve aşağıdaki hususları dikkate alarak BM Habitat'ın Nairobi'deki Merkezinin önemini bir kez daha dile getiririz:
- Merkeze daha fazla yetki ve karar alma süreçlerine meşruiyet kazandırmak üzere Yönetim Konseyinin üyeliğinin evrensel bir yapıya kavuşturulması;"
 - Birleşmiş Milletlerin hem olağan hem de olağanüstü bütçesinden yeterli, istikrarlı ve öngörülebilir finansal kaynakların sağlanması;

- Kurumun kentlerin ve diğer insan yerleşimlerinin tasarım, planlama ve uygulanması ile sürdürülebilir yönetimi bağlamında gelişmekte olan ülkelere kapasite gelişimi olanağı sağlama yeteneğinin artırılması;
 - Tüm aktörleri sürdürülebilir kentleşme gündemi ve kentsel yönetim ile BM sistemi ekseninde harekete geçirmek ve sürece dahil etmek amacı güden BM Kurumu olarak BM Habitat'ın şehirleşme ve insan yerleşimleri konusundaki kararların uygulanmasında yetkilendirilmesi.
173. Kentsel gelişimin bir parçası olan çok taraflı uluslararası ve bölgesel örgütlerin, finans kurumlarının ve kalkınma ortaklarını stratejilerini koordine etmeye ve sürdürülebilir şehirleşmeye yönelik bütünleşik bir yaklaşım uygulamaya çağırırız.
174. Özellikle bütünleşik kentsel gelişim için gelişmekte olan ülkelere finansal destek ve kredi sağlama sürecinde Yeni Kentsel Gündemin tavsiyelerini kentsel gelişim stratejilerine dahil etme ve bu stratejilerin ana eksenine koyma yönünde bir çağırısı uluslararası ve bölgesel finans kurumları ve kalkınma bankalarına yöneltiriz.
175. Ayrıca Yeni Kentsel Gündemin giderek daha çok şehirleşen bir dünyada yoksulluğu ortadan kaldırma ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlama bağlamındaki dönüştürücü rolünü oynayabilmesini sağlamak ve koordinasyon ve işbirliğini geliştirerek ortaklık zemininde çalışmak için herkesi bir araya gelmeye davet ederiz.